Мустақиллик, Тинчлик, Ҳамкорлик

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

2 ИЮНЬ, ЧОРШАНБА № 105 (610). 1993 йил.

Сотувда эркин нархда.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Қарори

1993 ЙИЛДА КУПОНЛАР БЕРИШНИНГ ТАБАҚАЛАШТИРИЛГАН ЯНГИ ЖАДВАЛИНИ БЕЛГИЛАШ ТЎҒРИСИДА

Энг кам иш ҳақи, пенсиялар ва стипендиялар кўпайтирилиши муносабати билан Вазирлар маҳкамаси қарор қилади:

1. Шу йил 1 июндан бошлаб бериладиган купонлар миқдорини аниқлашнинг янги табақалаштирилган жадвали иловага биноан белгилансин. Ўзбекистон Республикаси ҳудудида 1993 йилнинг биринчи чораги намунасидаги купонлар карточкаларининг амал қилиши сақлаб қолинсин.

Қиймати 3000 ва 5000 купондан иборат купон карточкалари қўшимча равишда муомалага чиқарилсин.

2. Мулкчиликнинг барча шаклларидаги вазирликлар, идоралар, уюшмалар, концернлар, корхоналар, ташкилотлар ва хўжаликлар зарур миқдордаги купон учун тегишли банк муассасаларига 1993 йил 5 июнга қадар талабномалар топширсинлар ва шу йилнинг июнь ойи учун купонлар 7 июнгача берилишини таъминласинлар.

3. Марказий банк, Молия вазирлиги, Ижтимоий таъминот вазирлиги, Алоқа вазирлиги, пенсия жамғармаси, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Халқ таълими вазирлиги, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари бўлган бошқа вазирликлар ва идоралар шу йил 10 июнгача пенсиялар ва стипендиялар тўланишини таъминласинлар.

4. Молия вазирлиги купон карточкалари тайёрлашга ва уларни Марказий банк муассасаларига етказиб беришга харажатлар учун пул ажратишни таъминласин.

«Ўзшартномасавдо» «Шарқ» матбааполиграфия концернининг талабномасига мувофиқ уни зарур миқдордаги қоғоз билан таъминласин.

5. Вазирлар маҳкамасининг 1993 йил 31 мартдаги 166-сон, 1993 йил 10 майдаги 211-сон қарорлари кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

6. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари ўртоқ Б. С. Ҳамидов зиммасига юклатилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИГА ИЛОВА 1993 ЙИЛГИ ҚАЙД ЭТИЛГАН ДАРОМАДЛАР БЎЙИЧА БЕРИЛАДИГАН КУПОНЛАР МИҚДОРИНИ АНИҚЛАШ

ЖАДВАЛИ

Иш ҳақи, пенсиялар, стипендиялар ва қайд этилган бошқа даромадлар миқдори (солиқлар ва ушлаб қолинган пуллардан ташқари)	Бериладиган купонлар миқдори
7500 сўмгача	3000
7501 — 20000 сўм	3000 қўшув 7500 сўмдан ортиқ пулнинг 20 фоизи
20001 — 50000 сўм	5500 қўшув 20000 сўмдан ортиқ пулнинг 15 фоизи
50001 сўм ва ундан ортиқ	10000 қўшув 50000 сўмдан ортиқ пулнинг 10 фоизи

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

МАҲСУЛОТ БЕЛГИЛАРИ ВА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ БЕЛГИЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ушбу Қонун Ўзбекистон Республикасида маҳсулот белгилари ва хизмат кўрсатиш белгилари билан ишлашнинг ҳуқуқий, иқтисодий ва ташкилий асослари ҳамда тартибини белгилаб беради.

I БОБ. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. Қонун билан тартибга солинадиган муносабатлар

Ўзбекистон Республикасида маҳсулот белгилари ва хизмат кўрсатиш белгиларини рўйхатдан ўтказиш, ҳуқуқий жиҳатдан муҳофаза этиш ва улардан фойдаланиш билан боғлиқ муносабатлар ушбу Қонун ҳамда Ўзбекистон Республикасининг бошқа қонун ҳужжатлари билан тартибга солиб борилади.

Қорақалпоғистон Республикасида маҳсулот белгилари ва хизмат кўрсатиш белгиларини ҳуқуқий жиҳатдан муҳофаза қилиш соҳасидаги муносабатлар Қорақалпоғистон Республикаси қонунлари билан ҳам тартибга солиб борилади.

2-модда. Ўзбекистон Республикаси Давлат патент идораси

1. Ўзбекистон Республикаси Давлат патент идораси (матнда бундан кейин «Патент идораси» деб юритилади) ушбу Қонунга мувофиқ маҳсулот белгилари ва хизмат кўрсатиш белгиларини муҳофаза этиш соҳасида давлатнинг ягона сиёсатини амалга оширади.

Патент идораси маҳсулот белгилари ва хизмат кўрсатиш белгиларини рўйхатга олиш тўғрисидаги талабномаларни кўриб чиқиш учун қабул қилади, улар бўйича экспертиза ўтказади, уларни давлат рўйхатидан ўтказади, гувоҳномалар беради, давлат реестрларини юритади, расмий маълумотларни эълон қилади; ушбу Қонуннинг қўлланилишига оид тушунтиришларни чоп этади, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланадиган Низомга мувофиқ бошқа вазифаларни амалга оширади.

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

ДАВЛАТ УЙ-ЖОЙ ФОНДИНИ ХУСУСИЙЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ушбу Қонун Ўзбекистон Республикаси ҳудудида давлат уй-жой фондини хусусийлаштиришнинг ҳуқуқий, иқтисодий, ижтимоий асосларини ва тартибини белгилаб беради.

Уй-жойга эгалик ҳуқуқини олиш фуқароларга ўз маблағларини кўчмас мулкка самарали сарфлаш, ўз уй-жойига эркин эгалик қилиш, ундан фойдаланиш ва уни тасарруф этиш имконини беради.

I БОБ. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда.

Давлат уй-жой фондини хусусийлаштириш (бундан буён «хусусийлаштириш» деб юритилади) деганда фуқароларга уларнинг ихтиёрига қараб давлат уй-жой фондининг улар эгаллаб турган ёки янги қурилган квартираларини, уйларини (уйларининг бир қисмини) сотиш, шу жумладан имтиёзли асосда сотиш ёки текинга мулк қилиб бериш тушунилади.

Давлат уй-жой фонди маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг уй-жой фонди ҳамда давлат органлари, корхоналари, муассасалари ва ташкилотларининг тўлиқ хўжалик тасарруфида ёки оператив бошқарувидаги уй-жой фондидир.

2-модда.

Давлат уй-жой фондини хусусийлаштиришга доир қонунлар ушбу Қонундан ҳамда унга мувофиқ чиқариладиган бошқа қонун ҳужжатларидан иборатдир.

Қорақалпоғистон Республикасида давлат уй-жой фондини хусусийлаштириш Қорақалпоғистон Республикасининг қонунлари билан ҳам тартибга солинади.

3-модда.

Давлат уй-жой фондини хусусийлаштиришнинг асосий қоидалари:

Ўзбекистон Республикасининг барча хусусийлаштириш субъектлари давлат уй-жой фондини хусусийлаштиришда тенг ҳуқуқларда иштирок этиши;

хусусийлаштиришнинг ихтиёрийлик асосида бўлиши;

хусусийлаштиришнинг уй-жой муаммосини ҳал этиш билан ўзаро алоқадорлиги;

ҳақ эвазига ва текинга бериш хусусиятининг уйғунлаштирилиши;

фуқароларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоялаш;

ошкоралик, ижтимоий адолатга риоя этилиши;

хусусийлаштиришнинг амалга оширилиши жараёни устидан давлат ва жамоатчилик назоратининг ўрнатилишидан иборатдир.

4-модда.

1. Давлат уй-жой фондини хусусийлаштириш:

Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларида белгиланган фуқароларнинг айрим тоифаларига квартираларни, уйларни (уйларнинг бир қисмини) текинга бериш;

давлат квартираларини, уйларини (уйларнинг бир қисмини) Ўзбекистон Республикасининг фуқароларига ва юридик шахсларига ҳамда фуқаролиги бўлмаган шахсларга сотиш йўли билан амалга оширилади.

2. Давлат квартираларини, уйларини (уйларнинг бир қисмини) ҳамда хусусийлаштирилган квартираларни, уйларни (уйларнинг бир қисмини) сотиш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси белгилаган тартибда амалга оширилади.

5-модда.

Ўзбекистон Республикасининг хусусийлаштириш субъектларига давлат уй-жой фондини хусусийлаштириш ҳуқуқи фақат бир марта берилади.

6-модда.

Хусусийлаштирилган уйлар жойлашган ер участкаларига ва уларнинг этагидаги ҳудудга эгалик қилиш, улардан фойдаланиш ер тўғрисидаги қонунларда назарда тутилган тартиб ва шартларда амалга оширилади.

7-модда.

Фуқароларнинг давлат ва жамоат эҳтиёжлари учун ер участкалари олиб қўйилиши муносабати билан уйлари бузилиши натижасида, агар уларга бузилган уйлари эвазига пул товони тўланмаган бўлса, давлат уй-жой фонди уйларидан олган турар жойлари, шунингдек табиий офатлар оқибатида уйлари бузилиши муносабати билан олган квартиралари, бу квартиралар қачон ажратилганидан қатъи назар, уларга ёки уларнинг ворисларига текинга берилади.

8-модда.

Фуқароларга қарашли бўлган уй, иморат ва иншоот ушбу Қонун амалга киритилганидан кейин бузилгани тақдирда ана шу фуқароларга, улар оила аъзоларига, шунингдек ушбу уйда доимий яшаб турган ва уй рўйхатидан (пропискадан) ўтган бошқа фуқароларга ўз хоҳишига кўра ҳамда томонларнинг келишувига биноан текинга квартира олиш ёхуд тегишли корхона, муассаса, ташкилот томонидан янги жойда уй, иморат ва иншоот қурилиб, ўз мулклари қилиб берилиш ёки бузилган уй, иморат, нобуд бўлган экин ва дов-дарахтлар эвазига товон пули олиш ҳуқуқи берилади.

9-модда.

Корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотларга ўз ходимлари ҳамда пенсионерлари уй-жой қурилиши ёки уйни хусусийлаштириш мақсадида олган қарзи ёки кредитини тўлиқ ёхуд қисман тўлаш ҳуқуқи берилади.

10-модда.

Фуқаролар томонидан белгиланган тартибда хусусийлаштирилган турар-жойлар давлат уй-жой фондидан чиқарилиб, якка тартибдаги уй-жой фонди таркибига киритилади.

11-модда.

Меҳнатга қобилиятсизлар, ёлғиз қариялар, пенсионерлар ва уларнинг оила аъзоларига, агар уларнинг жон бошига тўғри келадиган ўртача ойлик даромадлари энг кам иш ҳақидан оз бўлса, шунингдек биринчи марта никоҳдан ўтган турар жойга муҳтож ёш оилаларга, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланган рўйхатга биноан фуқароларнинг ижтимоий ҳимояланмаган ва таъминоти оз бошқа тоифаларига маҳаллий давлат ҳокимияти органлари ҳузурида аниқ мақсадга қаратилган ижара шартномаси талаблари асосида хусусийлаштириш ҳуқуқисиз фойдаланиладиган коммунал уй-жой фонди ташкил этилади.

II БОБ. ХУСУСИЙЛАШТИРИШНИНГ ОБЪЕКТЛАРИ ВА СУБЪЕКТЛАРИ

12-модда.

1. Хусусийлаштириш объектларига:

фуқаролар ижара шартномаси асосида фойдаланаётган кўп квартирали уйлардаги квартиралар ва бир квартирали уйлар (уйларнинг бир қисми);

қайта тиклаш, таъмирланиш ишлари тугалланган-у, аммо одамлар кўчиб кирмаган ва бўшатилган уйларнинг квартиралари, бир квартирали уйлар (уйларнинг бир қисми);

янги қурилган уйлардаги квартиралар киради.

2. Янги фойдаланишга топширилаётган давлат уй-жой фондининг турар жойлари фуқароларга келгусида хусусийлаштириш ҳуқуқи билан ҳақ тўлаб яшаш учун ёки ижарага берилиши мумкин.

3. Уй-музейлар, меъморчилик, тарих ва маданият ёдгорликлари ҳисобланувчи квартира ва уйлар;

ёпиқ шаҳар ва объектлардаги уйларнинг квартиралари;

умумий ётоқларнинг хоналари;

белгиланган тартибда яшаш учун яроқсиз деб топилган квартиралар;

хизмат квартиралари, хоналари (уйлари);

икки ва ундан зиёд ижарачи яшаб турган бўлса-ю, улардан айримлари хусусийлаштиришга рози бўлмаган квартиралар хусусийлаштирилиши мумкин эмас.

13-модда.

1. Ўзбекистон Республикаси ҳудудида доимий яшаб турган (уй рўйхатидан ўтган) Ўзбекистон Республикасининг, бошқа давлатларнинг фуқаролари, фуқаролиги бўлмаган шахслар хусусийлаштириш субъектлари ҳисобланадилар.

2. Ўзбекистон Республикасининг вазирликлари, давлат қўмиталари, идоралари, корхоналари, муассасалари, ташкилотлари ва бошқа юридик шахслари, бошқа давлатларнинг юридик шахслари ўз ходимлари ва пенсионерларини уй-жой билан таъминлаш учун уй-жой фонди эгасидан уй-жойни сотиб олишлари мумкин.

3. Давлат уй-жой фонди таркибидаги уйларда ижара шартномаси асосида турар жойни эгаллаб турган фуқаролар биргаликда яшаб турган барча балоғат ёшидаги оила аъзолари ва турар жой майдонида ҳақи бўлган бошқа шахсларнинг розилиги билан шу турар жойни ушбу Қонунда кўзда тутилган шартларда ўз мулки қилиб, шу жумладан биргаликда ёки улушбай асосида эгалик қилиш учун сотиб олишга ҳақлидирлар.

4. Хусусийлаштирилган турар жой эгасининг оила аъзолари ҳамда турар жой майдонига ҳақли бўлиб, уни хусусийлаштиришга розилик берган шахслар шу турар жой майдонидан фойдаланиш ҳуқуқини сақлаб қоладилар, хусусийлаштирилган уй-жойни сотиш ёки ижарага бериш уларнинг розилиги билан амалга оширилади.

14-модда

Хусусийлаштирилган квартиранинг, уйнинг (уй бир қисмининг) эгаси:

Ўзбекистон Республикасининг қонунларига мувофиқ жисмоний ва юридик шахсларнинг, давлатнинг ҳуқуқлари ҳамда қонун билан муҳофаза қилинадиган манфаатларига путур етказмаган ҳолда ана шу турар жойга эгалик қилиш, ундан фойдаланиш ва уни тасарруф этиш;

коммунал хизматлар ҳақини тўлашда, кўчмас, мулк учун солиқ тўлашда, суғурта бадалларини тўлашда Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунларида белгиланган тартибда имтиёзлардан фойдаланиш;

эгаллаб турган майдоннинг сатҳидан қатъи назар, бошқа квартирани, уйни (уйнинг бир қисмини) сотиб олиш;

квартирага, уйга (уйнинг бир қисмига) турар жой майдонининг сатҳидан қатъи назар, ушбу Қонун 13-моддасининг биринчи бандида уқтирилган оила аъзоларини, бошқа шахсларни уй рўйхатидан ўтказиш,

ўз квартирасини, уйини исталган бошқа квартирага ёки уйга, шу жумладан кооператив квартира ёки уйга уй рўйхатидан ўтказиш ва турар жой борасида ҳеч қандай чекловларсиз айирбошлаш;

ширкатлар ташкил этиш ҳамда турар жой ва биргаликда тасарруф этиладиган жойлардан фойдаланиш бўйича бундай ишларни амалга оширувчи ташкилотни, шу жумладан давлат уй-жойлардан фойдаланиш ва таъмирлаш қурилиш ташкилотларини, кооперативлар, хусусий ҳамда бошқа хўжалик субъектларини мустақил белгилаш, уй-жойларга хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш учун шартномалар тузиш;

уйлар ва уйлар олдидаги ҳудудларни ораста сақлаш борасида бажарилаётган ишлар сифатини баҳолашда бевосита ёхуд ширкатлар таркибида қатнашиш, шартнома мажбуриятларини бажармаганлик ёки белгиланган тартибда бажармаганлик учун корхоналар, муассасалар ва ташкилотларга нисбатан, шунингдек айрим шахсларга нисбатан жарима чоралари қўллаш юзасидан материаллар тақдим этиш;

хусусийлаштирилган уй-жойдан фуқароларни кўчирмасдан амалга оширилиши мумкин бўлмаган капитал таъмирлашни ўтказиш пайти учун мулк эгаларидан ёки турар жой фондини идора этишга ваколати бўлган органлардан турар жойни ижарага олиш ҳуқуқига эгадир.

15-модда.

Хусусийлаштирилган квартира эгаси:

ушбу Қонун талабларига ҳамда турар жой хоналари ва уйлар олдидаги ҳудудларни ораста сақлаш қоидаларига риоя этиши;

белгиланган солиқларни ва коммунал хизматлар ҳақини ҳамда уйдан фойдаланишга кетадиган харажат пулларини ўз вақтида тўлаши;

ўзига қарашли турар жойни ораста сақлаш ҳамда таъмирлаш юзасидан корхоналар ва хусусий шахслар билан тузилган шартнома мажбуриятларига риоя этиши шарт.

III БОБ. ДАВЛАТ УЙ-ЖОЙ ФОНДИНИ ХУСУСИЙЛАШТИРИШ ТАРТИБИ

16-модда.

Фуқаро давлат уй-жой фондига қарашли уйдаги квартирани (уйнинг бир қисмини) ўз мулки қилиб ҳақини тўлаб сотиб олиш (ёки бепул олиш) учун ўзи истиқомат қилаётган давлат уй-жой фонди тасарруфида бўлган туман, шаҳар ҳокимига, корхона, муассаса, ташкилот маъмуриятига ариза беради. Ариза узоғи билан икки ой муддат ичида қараб чиқилади.

17-модда.

Ҳарбий хизматчиларга берилган давлат уй-жой фондини хусусийлаштириш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси белгилаган тартибда амалга оширилади.

Давлат хўжаликлари ва бошқа давлатга қарашли қишлоқ хўжалик корхоналарининг уй-жой фондини хусусийлаштириш тартиби маҳаллий давлат ҳокимияти органлари билан уқтириб ўтилган уй-жой фонди эгалари томонидан биргаликда белгиланади.

18-модда.

Турар жойларни хусусийлаштириш давлат уй-жой фондининг эгаси ёки у ваколат берган давлат бошқаруви органи томонидан амалга оширилади.

Корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг маблағи ҳисобига пайчилик шарти билан янги қурилган квартиралар ва уйларни хусусийлаштириш тартиби корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларнинг ўзлари томонидан, давлат маблағлари ҳисобига қурилган квартиралар ва уйларни хусусийлаштириш тартиби эса Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

19-модда.

Фуқароларнинг алоҳида уй, квартира ва хонага бўлган эгалик ҳуқуқи турар жой қиймати тўлиқ тўланган (сотиб олинган) ва ордер олинган пайтдан бошланади.

Турар жойнинг ҳақини тўлаб ва текинга хусусийлаштираётган фуқароларга уй-жой эгасининг қарори асосида эгалик ҳуқуқини берувчи ягона шаклда белгиланган давлат ордери берилади. Ордер хусусийлаштирилган уй-жой учун қонуний ҳуқуқни белгиловчи ҳужжат ҳисобланиб, техника инвентаризацияси органларида рўйхатдан ўтказилиши шарт.

20-модда.

Хусусийлаштирилаётган турар жойни баҳолаш белгиланган тартибда давлат ихтисослаштирилган лойиҳа ташкилотлари томонидан қолдиқ баланс қиймати бўйича амалга оширилади.

21-модда.

Турар жойларни хусусийлаштириш фуқароларнинг шахсий жамғармалари, корхоналар ва ташкилотларнинг маблағлари, шунингдек, имтиёзли шартларда бериладиган кредитлар, ссудалар эвазига ҳамда бўлиб-бўлиб тўлаш шарти билан Ўзбекистон Республикаси қонунларида белгиланган тартибда амалга оширилади.

22-модда.

Давлат уй-жой фондини хусусийлаштиришдан тушган маблағлар маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг махсус ташкил этилган бюджетдан ташқари хусусийлаштириш уй-жой счётига ўтказилади ҳамда турар жой хўжалигини сақлаш ва ривожлантириш учун фойдаланилади.

IV БОБ. ХУСУСИЙЛАШТИРИЛГАН ТУРАР ЖОЙЛАРГА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ВА УЛАРНИ ТАЪМИРЛАШ

23-модда.

Хусусийлаштирилган турар жойларга хизмат кўрсатиш ва уларни таъмирлаш уй-жой фондидан фойдаланиш ҳамда уни таъмирлашнинг ягона қоида ва меъёрларига албатта риоя қилинган ҳолда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси белгилаган тартибда амалга оширилади.

Хусусийлаштирилган квартираларга, уйларга (уйларнинг бир қисмига) хизмат кўрсатиш ва уларни таъмирлаш борасида имтиёзларга эга бўлган шахслар тоифасини Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси белгилайди.

24-модда.

Хусусийлаштирилган турар жойлардан фойдаланиш ва уларни таъмирлаш шартнома асосида амалга оширилади. Тўлиқ хусусийлаштирилган уйдаги турар жой эгалари уйдан фойдаланиш ширкати тузишлари мумкин. Бу ширкат уйга хизмат кўрсатувчи ва уни таъмирловчи ташкилотни мустақил танлайди.

Қисман хусусийлаштирилган уйлардаги фуқароларнинг мулкига айланган турар жой хоналарига хизмат кўрсатиш ва уларни таъмирлаш шу уйларга хусусийлаштиришга қадар хизмат кўрсатган уй-жойлардан фойдаланиш ва уларни таъмирлаш-қурилиш ташкилотлари томонидан амалга оширилади.

Хусусийлаштирилган турар жойларнинг эгалари унинг инженерлик ускуналарига, умумий фойдаланиладиган жойларига хизмат кўрсатиш ва уларни таъмирлаш ҳамда унинг теварак-атрофига қараш билан боғлиқ харажатлар ҳақини ўзлари эгаллаб турган умумий майдонга мутаносиб равишда тўлайдилар.

25-модда.

Хусусийлаштирилган квартиралар эгаларининг тузилган шартномалар бўйича уйга қараш ва коммунал хизматлар ҳақини тўлаш билан боғлиқ қарзлари белгиланган тартибда ундириб олинади.

V БОБ. ЯКУНЛОВЧИ ҚОИДАЛАР

26-модда.

Давлат уй-жой фонди квартираларини, уйларини (уйнинг бир қисмини) хусусийлаштиришда юзага келадиган низолар суд ёки хўжалик суди томонидан ҳал қилинади.

27-модда.

Давлат уй-жой фондини хусусийлаштириш қандай бораётганлигини назорат қилиш мазкур уй-жой фондининг эгаси ёки у ваколат берган давлат бошқарув органи томонидан амалга оширилади.

28-модда.

Ушбу Қонун талаблари бузилишида айбдор бўлган мансабдор шахслар ва фуқаролар қонунларга биноан жавобгарликка тортиладилар.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 7 май.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

«ДАВЛАТ УЙ-ЖОЙ ФОНДИНИ ХУСУСИЙЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДА»ГИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚОНУНИНИ АМАЛГА КИРИТИШ ТАРТИБИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. «Давлат уй-жой фондини хусусийлаштириш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни эълон қилинган пайтдан эътиборан амалга киритилсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси:

уч ойлик муддат ичида:

Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларини «Давлат уй-жой фондини хусусийлаштириш тўғрисида»ги Қонунга мувофиқлаштиришга оид таклифларни Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашига тақдим этсин;

Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг қарорларини «Давлат уй-жой фондини хусусийлаштириш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқлаштирсин;

Республика вазирликлари, давлат қўмиталари ва идоралари ушбу Қонунга зид келадиган ўз меъёрий ҳужжатларини қайта кўриб чиқишини ҳамда бу ҳужжатларнинг бекор қилинишини таъминласин;

ушбу Қонун 4-моддасининг 2-бандидаги, 11-моддасидаги, 17-моддасининг 1-хатбошисидаги, 23-моддасидаги қоидалар бажарилишини таъминловчи меъёрий ҳужжатларни ишлаб чиқсин ва тасдиқласин;

1994 йил 1 январга қадар Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши муҳокамасига Ўзбекистон Республикасининг Уй-жой кодексига қўшимчалар ва ўзгартишлар киритиш тўғрисида таклифлар киритсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси
Ш. ЙЎЛДОШЕВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 7 май.

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

МАҲСУЛОТ БЕЛГИЛАРИ ВА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ БЕЛГИЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда).

2. Маҳсулот белгилари ва хизмат кўрсатиш белгилари билан боғлиқ юридик аҳамиятга молик амаллар учун Патент идораси томонидан олинадиган патент божи, давлат бюджети маблағи, шунингдек Патент идораси томонидан кўрсатиладиган хизматлар ва бериладиган материаллар учун олинадиган ҳақ Патент идорасининг фаолиятини маблағлар билан таъминлашнинг манбаи ҳисобланади.

3-модда. Маҳсулот белгиси, хизмат кўрсатиш белгиси ва жамоа белгисини ҳуқуқий жиҳатдан муҳофаза қилиш

1. Ўзбекистон Республикасида маҳсулот белгиси, хизмат кўрсатиш белгиси ва жамоа белгисини (матнда бундан кейин «маҳсулот белгиси» деб юритилади) ҳуқуқий жиҳатдан муҳофаза қилиш улар давлат рўйхатидан ўтганлиги ва ушбу Қонунда белгиланган тартибда рўйхатдан ўтганлик тўғрисида гувоҳнома берилганлигига асосан таъминланади.

2. Маҳсулот белгисига оид ҳуқуқ қонун муҳофазасидир.

3. Хўжалик-тижорат фаолияти билан шуғулланаётган ҳамда маҳсулот муомаласида қатнашаётган ҳар қандай юридик ёки жисмоний шахсга маҳсулот белгисини ҳуқуқий жиҳатдан муҳофаза қилиш топширилиши мумкин.

II БОБ. МАҲСУЛОТ БЕЛГИСИ, ХИЗМАТ КЎРСАТИШ БЕЛГИСИ ВА ЖАМОА БЕЛГИСИНИНГ МУҲОФАЗАГА ЛАЁҚАТЛИЛИК ШАРТЛАРИ

4-модда. Маҳсулот белгиси, хизмат кўрсатиш белгиси ва жамоа белгиси

1. Маҳсулот белгиси ва хизмат кўрсатиш белгиси — бу бир жисмоний ёки юридик шахснинг маҳсулотлари ва хизматларини ўзга юридик ёки жисмоний шахсларнинг бир турдаги маҳсулотлари ва хизматларидан (матнда бундан кейин «маҳсулотлар» деб юритилади) фарқлаш учун хизмат қиладиган белгидир.

2. Хўжалик ассоциацияси ёки корхоналарнинг бошқа шаклдаги ихтиёрий бирлашмаси (матнда бундан кейин «бирлашма» деб юритилади) томонидан ишлаб чиқарилаётган ва сотилаётган, ягона сифат кўрсаткичи ёки ўзгача умумий хусусиятларга эга бўлган маҳсулотларни белгилаб қўйишга мўлжалланган маҳсулот белгиси жамоа белгиси ҳисобланади.

3. Маҳсулот белгиси сифатида сўзлар, тасвирлар, қабариқ ва бошқа белгилар ёки уларнинг жамлама ифодаси рўйхатдан ўтказилиши мумкин.

4. Маҳсулот белгиси исталган бир рангда ёки турли рангларда рўйхатдан ўтказилиши мумкин.

5-модда. Маҳсулот белгиларини рўйхатдан ўтказишни рад этиш учун мутлақ асослар

1. Маҳсулот белгиларини рўйхатдан ўтказишга йўл қўйилмайди, агар улар:

фарқланиш хусусиятига эга бўлмаса;

давлат герби, байроғи ва рамзларини; давлатларнинг расмий номларини, халқаро ёки ҳукуматлараро ташкилотларнинг қисқа ёки тўлиқ номларини, расмий назорат кафолат тамғалари ва намуна йўсиндаги тамғалар, муҳрлар, мукофотлар ва бошқа нишонлар ҳамда алмаштириб юбориш даражасида уларга айнан ўхшаш бўлган белгиларни, шунингдек маҳсулот тайёрловчисининг жойлашган ерини кўрсатувчи белги сифатида фаҳмланиши мумкин бўлган, қисман ёки бутунлай жўғрофий белгилардан иборат бўлган бегиларни ифодаласа. Бундай белгилар, башарти тегишли ваколатли идоранинг ёки белги эгасининг розилиги олинган бўлса, маҳсулот белгисига муҳофаза қилинмайдиган қисм сифатида киритилиши мумкин;

муайян турдаги маҳсулотларни англатувчи белги сифатида умум истеъмолга кириб кетган бўлса;

умум эътироф этган рамзлар ва атамалар бўлса;

маҳсулотнинг тури, сифати, хусусияти, қандай мақсадга мўлжалланганлиги, қиймати, шунингдек маҳсулотнинг ишлаб чиқарилаётган ёки сотилаётган жойи ва вақтини ифода этса.

Мазкур қисмнинг бешинчи ва олтинчи хатбошларида баён этилган белгилар, башарти, улар белгида етакчи ўринни эгалламасалар, маҳсулот белгисига муҳофаза қилинмайдиган қисм сифатида киритилиши мумкин.

2. Қуйидаги белгилар, чунончи:

қалбаки ёки истеъмолчини маҳсулот ёхуд унинг ишлаб чиқарувчиси ҳақида чалғитадиган;

жамоат манфаатларига, одамийлик ва ахлоқ қоидаларига зид бўлган белгилар маҳсулот белгиси ёки маҳсулот белгисининг қисми сифатида рўйхатдан ўтказилишига йўл қўйилмайди.

6-модда. Маҳсулот белгиларини рўйхатдан ўтказишни рад этиш учун бошқа асослар

1. Қуйидаги белгилар, чунончи:

илгари Ўзбекистон Республикасида ўзга шахс номига хатланган ёки рўйхатдан ўтказилишини сўраб талабнома берилган худди шу турдаги маҳсулотнинг белгилари билан;

ўзга шахсларнинг Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларига асосан рўйхатдан ўтказилмай ҳам муҳофаза қилинадиган маҳсулот белгилари билан;

белгиланган тартибда рўйхатга олинган сертификат белгилари билан бир хил ёки алмаштириб юбориш даражасида уларга айнан ўхшаш бўлган бегилар маҳсулот белгиси сифатида рўйхатдан ўтказилиши мумкин эмас.

2. Қуйидаги белгилар, чунончи:

ўзга шахсларга тегишли ва Ўзбекистон Республикаси ҳудудида таниқли бўлган фирма номларини (ёки уларнинг бир қисмини), агар бу номга эгалик ҳуқуқи бир турдаги маҳсулотларни белгилаш учун маҳсулот белгисига доир талабнома келиб тушишидан аввалроқ олинган бўлса;

эгалик ҳуқуқи Ўзбекистон Республикасида ўзга шахсларга тегишли бўлган саноат намуналарини;

муаллифлик ҳуқуқига эга бўлган шахс ёки унинг ҳуқуқий ворислари (меросхўрлари) розилигини олмаган тарзда Ўзбекистон Республикасида машҳур бўлган илмий асарлар, адабиёт ва санъат асарларининг номларини, уларнинг қаҳрамонларини ёки ибораларини, санъат асарларини ёки улардан кўринишларни;

атоқли шахслар, уларнинг меросхўрлари ёхуд, башарти, Ўзбекистон Республикасининг тарихий ва маданий бойлиги сифатида эътироф қилинган бўлса, тегишли ваколатли идоралар розилигини олмаган тарзда ана шу атоқли шахсларнинг фамилиялари, исмлари, тахаллуслари ва улардан ясалган сўзларни, мазкур атоқли шахсларнинг портретларини ҳамда дастхатларини ўзида акс эттирган белгилар маҳсулот белгиси сифатида рўйхатдан ўтказилмайди.

III БОБ. МАҲСУЛОТ БЕЛГИСИНИ ВА ЖАМОА БЕЛГИСИНИ РЎЙХАТДАН ЎТКАЗИШ

7-модда. Маҳсулот белгисини рўйхатдан ўтказиш учун талабнома бериш

Маҳсулот белгисини рўйхатдан ўтказиш тўғрисидаги талабнома (матнда бундан кейин «талабнома» деб юритилади) юридик ёки жисмоний шахслар томонидан (матнда бундан буён «талабнома берувчи» деб юритилади) шахсан ёки Патент идорасида рўйхатга олинган патент вакили орқали берилиши мумкин. Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан ташқарида истиқомат қилувчи жисмоний шахслар ёки бошқа давлатларнинг юридик шахслари ёхуд уларнинг патент вакиллари маҳсулот белгиларини рўйхатдан ўтказиш ва шу билан боғлиқ юридик аҳамиятга молик амалларни Патент идорасида рўйхатга олинган патент вакиллари орқали юритадилар. Патент вакилининг ваколати талабнома берувчи патент вакилига берган ишонч қоғози билан тасдиқланади.

8-модда. Маҳсулот белгисини рўйхатдан ўтказиш сўралган талабномага доир талаблар

1. Талабнома бир маҳсулот белгисига тааллуқли бўлиши лозим.

2. Талабнома:

талабнома берувчининг кимлиги, шунингдек қаерда жойлашганлиги ёки қаерда яшаши кўрсатилган белгини маҳсулот белгиси сифатида рўйхатдан ўтказиш сўралган аризадан;

талабномада кўрсатилган белги ва унинг тавсифидан;

белгиларни рўйхатдан ўтказиш учун маҳсулотлар ва хизматларнинг Халқаро таснифи бўйича гуруҳланган маҳсулот белгисини рўйхатдан ўтказиш сўралган маҳсулотларнинг рўйхатдан иборат бўлиши керак.

3. Талабномага белгиланган миқдорда бож тўланганлигини тасдиқловчи, башарти талабнома патент вакили орқали берилган бўлса, унинг ваколати тасдиқланган ҳужжат илова қилинмоғи лозим.

4. Талабномага тааллуқли ҳужжатларга доир талабларни Патент идораси белгилайди.

9-модда. Жамоа белгисини рўйхатдан ўтказиш сўралган талабномага доир талаблар

1. Жамоа белгисини рўйхатдан ўтказиш сўралган талабномага ушбу Қонуннинг 8-моддасида назарда тутилган ҳужжатлардан ташқари жамоа белгисининг устави илова қилинади.

2. Жамоа белгисининг устави қуйидагиларни ўз ичига олиши лозим:

жамоа белгисини ўз номига расмийлаштириш ваколатига эга бўлган бирлашманинг номи;

ушбу белгини рўйхатдан ўтказишдан кўзланган мақсад;

ушбу белгидан фойдаланиш ҳуқуқига эга бўладиган субъектлар рўйхати;

жамоа белгиси билан белгиланадиган маҳсулотларнинг рўйхати ва уларнинг ягона сифат кўрсаткичлари ёки ўзга умумий хусусиятлари;

белгидан фойдаланиш шартлари;

белгидан фойдаланишни назорат этиб туриш тартиби;

жамоа белгиси уставининг қоидаларига риоя қилмаганлик учун жавобгарлик.

3. Жамоа белгисига тааллуқли талабномага доир талаблар Патент идораси томонидан белгиланади.

10-модда. Маҳсулот белгисининг устиворлиги

1. Маҳсулот белгисининг устиворлиги (приоритети) талабнома ушбу Қонуннинг 8 ва 9-моддаларига мувофиқ тарзда расмийлаштирилиб, Патент идорасига келиб тушган кунга қараб белгиланади.

2. Маҳсулот белгисининг устиворлиги биринчи талабнома саноат мулкини муҳофаза қилиш Халқаро иттифоқининг қатнашчиси бўлмиш давлатга берилган вақтга қараб, башарти Патент идорасига талабнома ана шу вақтдан кейин олти ой мобайнида тушган бўлса (конвенция устиворлиги), белгиланиши мумкин.

3. Саноат мулкини муҳофаза қилиш Халқаро иттифоқининг қатнашчиси бўлмиш давлатлардан бирининг ҳудудида ташкил этилган расмий ёки расмий деб тан олинган халқаро кўргазмаларнинг экспонатларига қўйилган маҳсулот белгисининг устиворлиги экспонат кўргазмада очиқ намойиш этила бошланган (кўргазма устиворлиги) вақтга қараб, башарти Патент идорасига маҳсулот белгисига доир талабнома ана шу вақтдан кейин олти ой мобайнида тушган бўлса, белгиланиши мумкин.

4. Конвенция ёки кўргазма устиворлиги ҳуқуқидан фойдаланиш истагида бўлган талабнома берувчи бу ҳақда маҳсулот белгисига доир талабнома бераётганида ёки Патент идорасига талабнома тушганидан кейинги икки ой мобайнида албатта маълум қилиши ҳамда қўйилган талаблар ҳаққоний эканлигини тасдиқловчи зарур ҳужжатларни илова қилиши, ёхуд бундай ҳужжатларни Патент идорасига талабнома тушган вақтдан эътиборан уч ойдан кечиктирмай тақдим этиши лозим.

5. Маҳсулот белгисининг устиворлиги Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларига мувофиқ маҳсулот белгиси халқаро рўйхатга олинган вақтга қараб белгиланиши мумкин.

11-модда. Маҳсулот белгисига доир талабномани экспертизадан ўтказиш

1. Талабномани экспертизадан ўтказиш Патент идораси томонидан амалга оширилади ва у дастлабки экспертиза ҳамда рўйхатдан ўтказиш сўралаётган белгининг экспертизасидан иборат бўлади.

2. Талабномани экспертизадан ўтказиш даврида бу талабнома юзасидан қарор қабул қилингунга қадар талабнома берувчи ўз ташаббуси билан талабномага оид материалларни тўлдириш, аниқлаштириш ёки тузатишга ҳақлидир.

Башарти, қўшимча материаллар талабнома моҳиятини ўзгартиргудек бўлса, бундай материаллар қараб чиқиш учун қабул қилинмайди ва талабнома берувчи томонидан мустақил талабнома сифатида расмийлаштирилиши мумкин.

3. Экспертиза ўтказиш даврида қўшимча материалларсиз экспертиза ўтказиш мумкин бўлмаса, Патент идораси талабнома берувчидан бундай материалларни сўраш ҳуқуқига эгадир.

Экспертизанинг қўшимча материалларга доир сўрови олинган кундан кейинги икки ой мобайнида улар тақдим этилмоғи лозим. Талабнома берувчининг илтимосига биноан мазкур муддат, башарти уни узайтириш хусусидаги илтимос бу муддат тугашига қадар тушган бўлса, узайтирилиши мумкин. Агар талабнома берувчи ушбу муддатни бузса ёки экспертиза сўровини жавобсиз қолдирса, талабнома қайтариб олинган ҳисобланади.

4. Талабнома уни қараб чиқишнинг исталган босқичида, аммо маҳсулот белгисини рўйхатга олиш вақтигача талабнома берувчининг илтимосига биноан қайтариб олиниши мумкин.

5. Патент идораси томонидан қараб чиқиш учун қабул қилинган талабномалар талабнома берувчиларга қайтарилмайди.

12-модда. Дастлабки экспертиза

1. Талабноманинг дастлабки экспертизаси у Патент идорасига тушган кундан эътиборан бир ой ичида ўтказилади.

2. Дастлабки экспертиза давомида талабнома мазмуни, зарур ҳужжатларнинг мавжудлиги, шунингдек уларнинг белгиланган талабларга мос келиши текширилади. Дастлабки экспертиза натижаларига биноан талабнома қараб чиқиш учун қабул қилингани ёки рад этилгани ҳақида талабнома берувчига маълум қилинади.

3. Талабнома қараб чиқиш учун қабул қилинган тақдирда талабнома берувчига маҳсулот белгиси устиворлиги белгиланганлиги маълум қилинади. Талабнома берувчи конвенция ёки кўргазма устиворлигини сўраган, лекин талабномани қараб чиқиш учун қабул қилиш чоғида қўйилаётган талаб тўғри эканлигини тасдиқловчи зарур ҳужжатларни тақдим этмаган ҳоллар бундан мустаснодир.

13-модда. Талабномада ифодаланган белгини экспертизадан ўтказиш

1. Талабномада ифодаланган белгининг экспертизаси дастлабки экспертиза тугагач, талабнома Патент идорасига тушган пайтдан эътиборан ўн икки ой ичида ўтказилади.

Экспертиза давомида аризада ифодаланган белгининг ушбу Қонун 5, 6, 8, 9-моддалари талабларига мослиги текширилади ва башарти, дастлабки экспертиза ўтказилаётганида белгиланмаган бўлса, маҳсулот белгисининг устиворлиги белгиланади.

2. Экспертиза натижаларига биноан маҳсулот белгисини рўйхатдан ўтказиш ёки рад этиш тўғрисида қарор қабул қилинади.

3. Бирмунча олдинги устиворликка эга бўлган талабнома тушган тақдирда маҳсулот белгисини рўйхатдан ўтказиш тўғрисидаги экспертизанинг қарори ушбу Қонуннинг 10-моддасига мувофиқ қайта кўриб чиқилиши мумкин.

14-модда. Талабномага доир қарор устидан шикоят қилиш ҳамда ўтказиб юборилган муддатларни қайта тиклаш

1. Талабнома берувчи экспертиза қарорида кўрсатилган материаллар билан танишишга ва талабнома юзасидан чиқарилган қарорни олганидан сўнг бир ой мобайнида ана шу материалларнинг нусхасини талаб қилиб олишга ҳақлидир.

2. Агар талабнома берувчи дастлабки экспертиза ёки талабномада ифодаланган белги юзасидан ўтказилган экспертиза қароридан норози бўлса, қарор олинган пайтдан эътиборан уч ой мобайнида Патент идорасининг Апелляция кенгашига (матнда бундан кейин «Апелляция кенгаши» деб юритилади) эътирознома беришга ҳақлидир. Эътирознома тўрт ой ичида Апелляция кенгаши томонидан қараб чиқилиши керак.

3. Талабнома берувчи Апелляция кенгаши қароридан норози бўлган тақдирда қарор олинган кундан эътиборан олти ой ичида Олий судга шикоят билан мурожаат этиши мумкин.

4. Ушбу Қонун 11-моддасининг 3-бандида ва мазкур модданинг 1-бандида назарда тутилган, талабнома берувчи томонидан ўтказиб юборилган муддатлар ана шу муддатлар тугашига қадар икки ой ичида талабнома берувчининг илтимосига биноан Патент идораси томонидан, башарти узрли сабаблар мавжудлиги тасдиқланса ва бож тўланса, тикланиши мумкин.

15-модда. Маҳсулот белгисини рўйхатдан ўтказиш

1. Маҳсулот белгисини рўйхатга олиш ҳақидаги қарорга асосан Патент идораси маҳсулот белгисини Ўзбекистон Республикасининг Маҳсулот белгилари давлат реестрида (матнда бундан кейин «Давлат реестри» деб юритилади) рўйхатдан ўтказади. Давлат реестрига ва маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳномага маҳсулот белгисининг тасвири, унинг эгаси ҳақидаги маълумотлар, маҳсулот белгиси устиворлиги белгиланган ва белги рўйхатдан ўтказилган вақт, ушбу белгини қўйиш мўлжалланган маҳсулотлар рўйхати, маҳсулот белгисини рўйхатдан ўтказишга тегишли бошқа маълумотлар, шунингдек бу маълумотларга тааллуқли кейинги барча ўзгартишлар киритилади.

2. Давлат реестрига ва жамоа белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳномага ушбу модданинг 1-бандида назарда тутилган маълумотларга қўшимча равишда мазкур белгидан фойдаланиш ҳуқуқига эга бўлган корхоналар рўйхати киритилади.

Жамоа белгисининг эгаси жамоа белгиси уставига киритилган ўзгартишлар ҳақида Патент идорасини хабардор қилади.

16-модда. Маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтказилганлиги тўғрисидаги маълумотларни эълон қилиш

Ушбу Қонуннинг 15-моддасига мувофиқ маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтказилганлиги ва Давлат реестрига киритилганлигига оид маълумотлар Патент идорасининг расмий ахборотномасида эълон қилинади.

Шунингдек, рўйхатдан ўтказишга тааллуқли маълумотлардаги кейинги барча ўзгаришлар ҳам эълон қилиниб борилади.

Эълон қилинадиган маълумотларнинг тўлиқ таркибини Патент идораси белгилайди.

17-модда. Муҳофаза ҳужжати

1. Ушбу Қонунга мувофиқ рўйхатдан ўтказилган маҳсулот белгиларига маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисида белгиланган нусхадаги гувоҳнома берилади.

2. Маҳсулот белгиси Давлат реестрида рўйхатдан ўтказилганидан ва белгиланган бож тўланганлиги ҳақидаги ҳужжат олинганидан кейин уч ой ичида Патент идораси маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисида гувоҳнома беради.

3. Маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳнома талабномада ифодаланган белгининг маҳсулот белгиси сифатида рўйхатдан ўтказилганлигини, маҳсулот белгисининг устиворлигини, маҳсулот белгиси эгасининг гувоҳномада кўрсатилган маҳсулотлар ва хизматларга нисбатан мутлақ ҳуқуқини тасдиқлайди.

4. Маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг шаклини ва унда келтирилиши керак бўлган маълумотлар рўйхатини Патент идораси белгилайди.

IV БОБ. МАҲСУЛОТ БЕЛГИСИГА БЎЛГАН МУТЛАҚ ҲУҚУҚ

18-модда. Маҳсулот белгисига бўлган мутлақ ҳуқуқ

1. Маҳсулот белгисининг эгаси ушбу белгидан фойдаланишда ва уни тасарруф этишда, шу жумладан ундан ўзга шахслар фойдаланишига рухсат бериш ёки тақиқлаб қўйишда мутлақ ҳуқуққа эгадир.

Ўзбекистон Республикасида муҳофаза қилинаётган маҳсулот белгисидан унинг эгаси рухсатисиз ҳеч ким фойдалана олмайди.

2. Маҳсулот белгисини ёки алмаштириб юбориш даражасида унга ўхшаш бўлган белгининг рухсат олмаган ҳолда хўжалик муомаласига киритилиши маҳсулот белгиси эгасининг ҳуқуқларини бузиш деб топилади.

19-модда. Маҳсулот белгисидан фойдаланишнинг шарт эканлиги

1. Маҳсулот белгисининг эгаси ундан фойдаланиши шарт.

2. Маҳсулот белгисининг эгаси томонидан ёки ушбу Қонуннинг 21-моддасига биноан лицензия шартномаси асосида шундай ҳуқуқ берилган шахс томонидан маҳсулот белгиси қайси маҳсулотларга қўйиш учун рўйхатдан ўтказилган бўлса, шу маҳсулотларда ва уларнинг ўрови устида ишлатилиши маҳсулот белгисидан фойдаланиш деб ҳисобланади.

Маҳсулот белгисини рекламаларда, матбаа нашрларида, расмий иш қоғозларида, осиб қўйиладиган лавҳаларда, кўргазмалар ва ярмаркаларда экспонатларни намойиш қилишда ишлатиш ҳам ундан фойдаланиш деб топилиши мумкин.

3. Воситачилик фаолияти билан шуғулланадиган юридик ва жисмоний шахслар маҳсулот тайёрловчисининг маҳсулот белгиси билан бир қаторда шартнома асосида ўз маҳсулот белгиларидан ҳам фойдаланишлари мумкин.

4. Маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг амал қилиши маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтказилгандан кейинги беш йил давомида узлуксиз ишлатилмаган ёки ушбу ариза берилгунга қадар ўтган беш йил мобайнида умуман фойдаланилмаган бўлса, исталган шахснинг аризасига мувофиқ Олий суд чиқарган қарор асосида тўлиқ ёки қисман муддатидан аввал бекор қилиниши мумкин.

Маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг амал қилишини муддатидан илгари тўхтатиш хусусидаги масалани ҳал этиш чоғида маҳсулот белгиси эгаси тақдим этган маҳсулот белгисидан ўзига боғлиқ бўлмаган сабабларга кўра фойдаланилмаганлигини исботловчи далиллар эътиборга олиниши мумкин.

20-модда. Огоҳлантирувчи тамға

1. Маҳсулот белгисининг эгаси маҳсулотдаги ўз белгиси ёнига — маҳсулотга ёки унинг ўровига қўйилган белги Ўзбекистон Республикасида рўйхатдан ўтказилган маҳсулот белгиси эканлигини кўрсатувчи огоҳлантирувчи тамға қўйиши мумкин.

2. Ўзбекистон Республикасида рўйхатдан ўтказилмаган маҳсулот белгисига нисбатан огоҳлантирувчи тамға қўйган шахс Ўзбекистон Республикасининг қонунларида назарда тутилган тартибда жавобгарликка тортилади.

21-модда. Маҳсулот белгисига бўлган ҳуқуқни бошқа шахсга бериш

1. Гувоҳномада кўрсатилган барча маҳсулотларга ёки уларнинг айрим қисмига маҳсулот белгиси қўйишдан иборат мутлақ ҳуқуқни белги эгаси шартнома асосида ўзга манфаатдор юридик ёки жисмоний шахсга бериши мумкин.

2. Маҳсулот белгисига бўлган ҳуқуқни бошқа шахсга беришга, башарти бу иш маҳсулотга ёки унинг тайёрловчисига нисбатан истеъмолчини чалғитишга сабабчи бўлиб қолиши мумкин бўлса, йўл қўйилмайди.

3. Маҳсулот белгисидан фойдаланиш ҳуқуқи маҳсулот белгисининг эгаси (матнда бундан кейин «лицензиар» деб юритилади) томонидан лицензия шартномаси асосида ўзга шахсга (матнда бундан кейин «лицензиат» деб юритилади) берилиши мумкин.

Лицензия шартномасида лицензиат маҳсулотининг сифати лицензиар маҳсулотининг сифатидан паст бўлмаслиги ва лицензиар ана шу шартга амал қилинаётганлигини назорат этиб туриши тўғрисидаги шарт бўлиши лозим.

4. Маҳсулот белгисини ўзга шахсга топшириш тўғрисидаги шартнома ва лицензия шартномаси тегишли бож тўланганидан кейин Патент идорасида рўйхатга олинади. Рўйхатдан ўтказилмаган шартномалар ҳақиқий эмас.

5. Жамоа белгиси ва ундан фойдаланиш ҳуқуқи унинг барча эгалари розилигисиз бошқа юридик ва жисмоний шахсларга берилиши мумкин эмас.

22-модда. Маҳсулот белгисининг эгаси бўлмиш юридик шахс қайта ташкил этилганда маҳсулот белгисига эгалик ҳуқуқи

1. Юридик шахслар қўшилиб кетган тақдирда маҳсулот белгилари қайта рўйхатдан ўтган юридик шахс ихтиёрига ўтади.

2. Маҳсулот белгиси эгаси бўлмиш юридик шахс — бўлиб юборилган тақдирда маҳсулот белгиси қайта рўйхатдан ўтган, маҳсулотлар ишлаб чиқариш ва хизматлар кўрсатиш ихтиёрига ўтган юридик шахсга ўтади.

Башарти, маҳсулот белгиси эгаси маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳномада кўрсатилган маҳсулотлар ва хизматларнинг бир қисмини ишлаб чиқариш ҳуқуқини ўзида сақлаб қолса, ҳар иккала юридик шахс ўзаро келишувга (шартномага) мувофиқ маҳсулот белгисининг ҳамкор эгаси деб тан олиниши мумкин.

Шартнома бож тўлаб Патент идорасида рўйхатдан ўтказилади. Рўйхатга олинмаган шартнома ҳақиқий ҳисобланмайди.

3. Маҳсулот белгисининг эгаси бўлмиш юридик шахс иккинчи юридик шахсга қўшилган тақдирда, маҳсулот белгисига бўлган ҳуқуқ иккинчи юридик шахсга ўтади.

V БОБ. МУҲОФАЗА ҲУЖЖАТЛАРИНИНГ АМАЛ ҚИЛИШИ

23-модда. Маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг амал қилиш муддати

1. Маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳнома устиворлик белгиланган вақтдан эътиборан 10 йил давомида амал қилади.

2. Маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг амал қилиш муддати маҳсулот белгиси эгасининг гувоҳнома амал қилиб турган сўнгги йилда берган аризасига мувофиқ бож тўлаб борилган тақдирда ҳар гал яна 10 йилга узайтирилиши мумкин.

Рўйхатдан ўтганликнинг амал қилиш муддати тугаганидан сўнг маҳсулот белгиси эгасининг илтимосига кўра қўшимча бож тўлаш шарти билан маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг амал қилиш муддати яна олти ойга узайтирилиши мумкин.

24-модда. Маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг амал қилиш муддатини узайтириш

1. Маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг амал қилиш муддатини узайтириш тўғрисидаги ариза Патент идорасига берилади. Аризага:

маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳнома (асл нусхаси);

белгиланган миқдорда бож тўланганлигини тасдиқловчи ҳужжат;

маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг амал қилиш муддатини узайтириш хусусидаги ариза патент вакили орқали берилган бўлса, бу вакилнинг ваколати тасдиқланган ҳужжат илова қилиниши керак.

2. Маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг амал қилиш муддати узайтирилганлигига оид қайд маҳсулот белгиларининг Давлат реестрига ва маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳномага киритилади.

25-модда. Маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳномага ўзгартишлар киритиш

1. Маҳсулот белгисининг, шу жумладан жамоа белгисининг эгаси ўз номи, фамилияси, исми ва отасининг исмидаги ўзгаришларни, рўйхатдан ўтказилган маҳсулот белгиси қўйиладиган маҳсулотларнинг рўйхати қисқарганлигини, маҳсулот белгисининг моҳиятига таъсир этмайдиган унинг айрим қисм ва жойларидаги ўзгаришларни, маҳсулот белгисини рўйхатдан ўтказишга доир бошқа ўзгаришлар бўлганлигини Патент идорасига маълум қилади.

2. Патент идораси ўзгаришлар тўғрисидаги қайдларни бож тўланганй тақдирда маҳсулот белгилари Давлат реестрига ва маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳномага киритади.

26-модда. Маҳсулот белгисини қайта рўйхатдан ўтказиш шартлари

1. Амал қилиш муддати тугаган маҳсулот белгиси бу белги рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг амал қилиш муддати тўхтатилган вақтдан эътиборан уч йил давомида аввалги эгасидан бўлак шахс номига қайта рўйхатдан ўтказилиши мумкин эмас.

2. Рўйхатдан ўтганликнинг амал қилиш муддати тугамасдан турибоқ маҳсулот белгисининг эгаси ундан воз кечган ҳолларда ҳам ушбу модданинг 1-бандида назарда тутилган қоида қўлланилади.

VI БОБ. МАҲСУЛОТ БЕЛГИСИНИ ҲУҚУҚИЙ ЖИҲАТДАН МУҲОФАЗА ҚИЛИШНИ ТЎХТАТИШ

27-модда. Маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг ҳақиқий эмас деб топилиши

1. Башарти маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ушбу Қонунда ёки Ўзбекистон Республикаси қатнашадиган халқаро шартномада белгилаб қўйилган талабларга хилоф равишда берилган бўлса, бундай гувоҳнома бутун амал қилиш муддати давомида тамомила ёки қисман ҳақиқий эмас деб топилиши мумкин.

2. Ушбу модданинг 1-бандида назарда тутилган амалларга рози бўлмаган ҳар қандай шахс Апелляция кенгашига мурожаат этиши мумкин. Бундай эътирознома қабул қилинган кундан эътиборан тўрт ой ичида кўриб чиқилиши лозим. Эътирознома берган шахс, шунингдек талабнома берувчи ёки маҳсулот белгисининг эгаси Апелляция кенгашида уларнинг масаласи қараб чиқилиши чоғида қатнашиш ҳуқуқига эгадирлар.

3. Апелляция кенгаши қарори устидан қарор қабул қилинган кундан бошлаб олти ой ичида Олий судга шикоят қилиш мумкин.

28-модда. Маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг амал қилишини тўхтатиш

1. Маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг амал қилиши ушбу Қонуннинг 23-моддасида назарда тутилган ҳолларда тўхтатилади.

2. Маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг амал қилиши:

ушбу Қонун 9-моддасининг 2-бандига мувофиқ ягона сифатли ёки бошқа умумий хусусиятларга эга бўлмаган маҳсулотларда жамоа белгисидан фойдаланилганлиги сабабли Олий суд гувоҳноманинг амал қилишини муддатидан илгари тўхтатиш тўғрисида чиқарган қарорига биноан;

ушбу Қонун 19-моддасининг 4-бандига мувофиқ маҳсулот белгисидан фойдаланилмаганлиги сабабли Олий суд гувоҳноманинг амал қилишини муддатидан илгари тўхтатиш тўғрисида чиқарган қарорига биноан;

ушбу Қонуннинг 27-моддасига мувофиқ гувоҳнома ҳақиқий эмас деб топилган ҳолларда;

юридик шахс бўлмиш маҳсулот белгисининг эгаси тугатилган тақдирда;

маҳсулот белгиси маълум турдаги маҳсулотларни ифода қилувчи белги сифатида умумий истеъмолга кириб кетган белгига айланиб қолган ҳолларда Олий суднинг қарорига биноан;

маҳсулот белгисининг эгаси ундан воз кечган ҳолларда муддатидан илгари тўхтатилади.

VII БОБ. МАҲСУЛОТ БЕЛГИСИГА БЎЛГАН ҲУҚУҚНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ

29-модда. Ушбу Қонуннинг қўлланилиши билан боғлиқ низоларни қараб чиқиш

Ушбу Қонуннинг қўлланилиши билан боғлиқ низолар тегишли судлар томонидан, Ўзбекистон Республикасининг қонунларида белгиланган тартибда қараб чиқилади.

30-модда. Маҳсулот белгисидан қонунга зид равишда фойдаланганлик учун жавобгарлик

1. Бир хил маҳсулотларни белгилаш учун маҳсулот белгисидан ёки алмаштириб юбориш даражасида унга ўхшаш бўлган белгидан ушбу Қонун 18-моддасида назарда тутилган қоидаларга зид равишда фойдаланганликда айбдор бўлган юридик ва жисмоний шахслар Ўзбекистон Республикасининг қонунларига мувофиқ жавобгар бўладилар.

2. Маҳсулот белгиси эгасининг ҳуқуқларини бузувчи хатти-ҳаракатлар содир этган юридик ва жисмоний шахслар белги эгасининг талабига мувофиқ:

белги эгасининг ишбилармонлик обрўсини қайта тиклаш мақсадида суд қарорини ўз ҳисобларидан эълон қилишга;

маҳсулот белгисидан ёки алмаштириб юбориш даражасида унга ўхшаш бўлган белгидан фойдаланишни тўхтатишга, шунингдек белги эгасига етказилган зарарнинг ўрнини тўла қоплашга ёки белгидан қонунга зид равишда фойдаланиш даврида олинган бор фойдани белги эгасига беришга;

(Давоми 3-бетда).

МАҲСУЛОТ БЕЛГИЛАРИ ВА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ БЕЛГИЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 1- ва 2-бетларда).

маҳсулот белгиси ёки алмаштириб юбориш даражасида унга ўхшаш бўлган белгини маҳсулотдан ёки унинг ўровидан олиб ташлашга, маҳсулот белгисининг ёки алмаштириб юбориш даражасида унга ўхшаш бўлган белгининг тайёрлаб қўйилган тасвирини йўқ қилиб ташлашга мажбурдирлар.

VIII БОБ. ЯКУНЛОВЧИ ҚОИДАЛАР

31-модда. Патент божи

Маҳсулот белгисини рўйхатдан ўтказиш билан боғлиқ юридик аҳамиятга молик амалларни бажарганлик учун патент божи олинади. Патент божи Патент идорасига тўланади. Патент божи олинадиган амаллар рўйхати, бож миқдори ва тўлов муддати, шунингдек Патент божини қайтариб бериш асослари Патент идораси томонидан белгилаб қўйилади.

32-модда. Маҳсулот белгисини бошқа давлатларда рўйхатдан ўтказиш

1. Ўзбекистон Республикасининг юридик ва жисмоний шахслари маҳсулот белгиларини бошқа давлатларда рўйхатдан ўтказишга ёки халқаро миқёсда рўйхатдан ўтказишга ҳақлидирлар.

2. Ўзбекистон Республикасининг юридик ва жисмоний шахслари маҳсулот белгисини бошқа давлатларда рўйхатдан ўтказишни Ўзбекистон Республикаси Патент идорасига талабнома берганларидан кейингина амалга оширадилар.

3. Маҳсулот белгиларини бошқа давлатларда ёки халқаро миқёсда рўйхатдан ўтказиш билан боғлиқ бўлган сарф-харажатлар талабнома берувчи ёки у билан келишилган ҳолда бошқа манфаатдор юридик ёки жисмоний шахс томонидан қопланади.

33-модда. Чет эл юридик ва жисмоний шахсларининг ҳуқуқлари

Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларига мувофиқ ёки ўзаро ҳамкорлик асосида ушбу Қонунда назарда тутилган ҳуқуқлардан бошқа давлатларнинг юридик ва жисмоний шахслари ҳам Ўзбекистон Республикасининг юридик ва жисмоний шахслари билан баб-баравар фойдаланадилар.

34-модда. Халқаро шартномалар

Башарти, Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларида ушбу Қонундагидан фарқ қилувчи ўзгача қоидалар белгиланган бўлса, халқаро шартнома қоидалари қўлланилади.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти **И. КАРИМОВ.**

Тошкент шаҳри, 1993 йил 7 май.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

«МАҲСУЛОТ БЕЛГИЛАРИ ВА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ БЕЛГИЛАРИ ТЎҒРИСИДА»ГИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚОНУНИНИ АМАЛГА КИРИТИШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши **қарор қилади:**

1. «Маҳсулот белгилари ва хизмат кўрсатиш белгилари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни эълон қилинган пайтдан бошлаб амалга киритилсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси уч ойлик муддат ичида:

Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларини «Маҳсулот белгилари ва хизмат кўрсатиш белгилари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқ ҳолга келтириш ҳақидаги таклифларини Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашига тақдим этсин;

Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг қарорларини «Маҳсулот белгилари ва хизмат кўрсатищ белгилари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқлаштирсин;

илгари белгиланган тартибда рўйхатга олинган ҳамда Ўзбекистон Республикаси ҳудудида фойдаланиб келинаётган маҳсулот белгилари ва хизмат кўрсатиш белгиларини қайта руйхатдан ўтказиш тартибини белгиласин;

вазирликлар, давлат қўмиталари, идоралар ўзлари қабул қилган, аммо «Маҳсулот белгилари ва хизмат кўрсатиш белгилари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига зид бўлган меъёрий ҳужжатларни қайта кўриб чиқиб, бекор қилишларини таъминласин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси **Ш. ЙЎЛДОШЕВ.**

Тошкент шаҳри, 1993 йил 7 май.

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

АЛОҲИДА МУҲОФАЗА ЭТИЛАДИГАН ТАБИИЙ ҲУДУДЛАР ТЎҒРИСИДА

Ушбу Қонун ҳозирги ва келажак авлод манфаатларини кўзлаб ноёб ҳамда экологик, иқтисодий, илмий, маданий, санитария-соғломлаштириш, эстетик нуқтаи назардан миллий бойлик ва умумхалқ мулки бўлмиш қимматли табиий мажмуиларни муҳофаза этишнинг умумий ҳуқуқий, экологик, иқтисодий ва ташкилий асосларини белгилаб беради.

I БЎЛИМ. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси қонунлари

Ўзбекистон Республикасида алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни ташкил этиш, улардан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилиш соҳасидаги муносабатлар ушбу Қонундан, шунингдек ер, сув, ўрмон тўғрисидаги қонунлар, ер ости бойликлари тўғрисидаги, ҳайвонот ва ўсимлик дунёсини муҳофаза этиш ва ундан фойдаланиш тўғрисидаги, атмосфера ҳавосини муҳофаза этиш тўғрисидаги ҳамда атроф табиий муҳитни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонунлардан иборат алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси қонунлари ва Ўзбекистон Республикасининг бошқа қонун ҳужжатлари билан тартибга солинади.

Қорақалпоғистон Республикасида алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни ташкил этиш, улардан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилиш соҳасидаги муносабатлар Қорақалпоғистон Республикаси қонунлари билан ҳам тартибга солиб турилади.

2-модда. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси қонунларининг вазифалари

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси қонунларининг вазифалари ноёб табиий мажмуиларни, табиат ёдгорликларини, ўсимликлар ва ҳайвонларнинг ирсий фондини сақлаб қолишдан, табиий жараёнларни ўрганишдан ҳамда табиий муҳитни кузатиш ва тадқиқ этиш мажмуидан аҳолини экология бобида тарбиялашдан, табиатни муҳофаза қилиш аҳамиятига молик ҳудудлардан хўжалик мақсадида фойдаланишни чеклашдан иборатдир.

3-модда. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар таърифи ва уларнинг ҳуқуқий мақоми

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар— бу ерлар ва сув кенгликлари (акваторийлар)нинг устивор экологик, илмий, маданий, эстетик, санитария-соғломлаштириш аҳамиятига молик қисмларидир.

Табиат ранг-баранглигини сақлаб қолиш, экологик мувозанатни ва биосфера мониторингини сақлаб туришга, шунингдек шикаст етган табиий мажмуиларни тиклашга мўлжалланган ягона тизимни ташкил этувчи Ўзбекистон Республикасининг алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлари хўжалик мақсадида фойдаланишдан тўлиқ ёки қисман, бир умрга ёки вақтинча тортиб олиниши мумкин.

Табиий захиралардан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилишга доир режалар ва дастурлар, ер тузилиши ва жойларни текислаш кесмалари ҳамда бошқа режаларни ишлаб чиқишда алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар ҳисобга олинади.

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларга Қонунда белгилаб қўйилган тартибда давлат қўриқхоналари (шу жумладан биосфера қўриқхоналари), давлат миллий боғлари, давлат табиат ёдгорликлари, давлат буюртма қўриқхоналари мақоми берилади.

Сувни муҳофаза қилиш минтақалари (тегралари), курорт ва рекреация тегралари, ер усти ва ер ости сувлари ҳосил бўладиган тегралар (дарё уватлари, оқизиқли адирлар, тоғ ёнбағирларининг этаклари), нодир ва қимматбаҳо минерал конлари, алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг қўриқланма (оралиқ) тегралари, балиқ хўжалиги тегралари, ўрмонларнинг тақиқланган минтақалари, тарихий-табиий ва ёдгорий боғлар, ботаника ва ҳайвонот боғлари, дендрарийлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси қонунлари ва халқаро шартномалар билан белгилаб қўйиладиган тартиб асосидаги бошқа ҳудудлар ҳам алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларга киради. Давлат ҳокимияти ва бошқаруви маҳаллий идораларининг қарорлари билан алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг бошқа тоифалари ҳам назарда тутилиши мумкин.

4-модда. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларга бўлган мулкчилик

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар давлат мулкидир ва унинг муҳофазасидадир.

Ботаника, дендрология ва ҳайвонот боғлари бошқа шакллардаги мулк асосида ҳам ташкил этилиши мумкин.

5-модда. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг ерлари

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг ерлари табиатни муҳофаза этиш, соғломлаштириш, рекреация ва тарихий-маданий аҳамиятга молик ерлар жумласига киради.

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг ерларида уларнинг мақсад-муддаосига зид фаолият тақиқланади.

Юқорида айтиб ўтилган ерлардан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилишнинг тартиби ва шартлари ушбу Қонун ва ер тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси қонунлари билан белгилаб қўйилади.

Давлат қўриқхоналари, давлат миллий боғлари ер учун ҳақ тўлашдан озод этиладилар. Алоҳида муҳофаза этиладиган бошқа табиий ҳудудлар ҳам Ўзбекистон Республикаси қонунларида белгилаб қўйилган тартибда ер учун ҳақ тўлашдан озод этилишлари мумкин. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларда хўжалик фаолияти билан шуғулланилган ҳолларда ижара ҳақи ва ер солиғи ундириб олинади.

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг ерлари тортиб олинишига фавқулодда ҳолларда Ўзбекистон Республикаси қонунларида белгиланган тартибда йўл қўйилади.

6-модда. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни ташкил этиш, улардан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилиш соҳасидаги давлат бошқаруви

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни ташкил этиш, улардан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилиш соҳасидаги давлат бошқарувини Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, давлат ҳокимияти ва бошқаруви маҳаллий идоралари, шунингдек бу ишга махсус вакил қилинган давлат идоралари амалга оширадилар.

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлардан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилиш соҳасидаги давлат назоратини Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси амалга оширади.

7-модда. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни ташкил этиш тартиби

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни ривожлантириш ва жойлаштиришнинг бош кесмаси ёки табиатни муҳофаза қилишнинг ҳудудий мажмуи кесмасига мувофиқ барпо этилади.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни ривожлантириш ва жойлаштиришнинг бош кесмасини ёки давлат ҳокимияти маҳаллий идоралари табиатни муҳофаза қилишнинг ҳудудий мажмуи кесмасини тасдиқлаши билан айни бир вақтда муҳофаза этишга тавсия этилаётган ер майдонини захиралаш тўғрисида қарор қабул қилинади. Алоҳида муҳофаза этиладиган ҳудуд ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилингунга қадар мазкур ҳудудда ер эгалари ва ердан фойдаланувчиларнинг хўжалик фаолияти чекланади ёки тўхтатилади. Бундай ҳолларда ер эгалари ва ердан фойдаланувчилар хўжалик фаолиятининг чекланиши ёки тўхтатилиши туфайли қишлоқ хўжалиги ва ўрмон хўжалиги ишлаб чиқаришида кўрилган йўқотиш ва талофотлар учун товон олиш ҳуқуқига эгадирлар ҳамда ер солиғи бўйича имтиёзлардан фойдаланадилар.

8-модда. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг давлат кадастри

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг давлат кадастри бу ҳудудларнинг ҳуқуқий мақоми, уларнинг жуғрофий мавқеи, миқдор ва сифат кўрсаткичлари, экологик, илмий, маърифий ва бошқа хил аҳамияти тўғрисидаги, ер эгалари ва ердан фойдаланувчилар ҳақидаги маълумотларни қамраб олади.

Ўзбекистон Республикасининг алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлари давлат кадастри мазкур ҳудудлар тармоғини режалаштириш, уларни муҳофаза этишни таъминлаш ва илмий тадқиқотлар ўтказиш, тегишли қоидага риоя этилиши устидан давлат назорати даражасини ошириш, шунингдек ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш ва жойлаштиришни режалаштириш чоғида бу ҳудудлар ўрни ва аҳамиятини ҳисобга олиш мақсадида юритилади.

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг давлат кадастри республика бюджети ҳисобидан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқлаган ягона тизим асосида юритилади. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг давлат кадастрини юритишни Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитасининг идоралари Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси билан биргаликда амалга оширадилар.

9-модда. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлардан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилишни йўлга қўйишда жамоат ташкилотлари билан фуқароларнинг иштироки

Жамоат ташкилотлари ўз уставларига мувофиқ ва айрим фуқаролар алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни ташкил этиш, улардан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилишга оид тадбирларни амалга оширишда давлат идораларига ҳамкорлик қиладилар.

Ана шу тадбирларни амалга ошириш чоғида давлат идоралари жамоат ташкилотлари билан айрим фуқароларнинг таклифларини инобатга оладилар.

II БЎЛИМ. ДАВЛАТ ҚЎРИҚХОНАЛАРИ

10-модда. Давлат қўриқхоналарининг таърифи ва вазифалари

Давлат қўриқхоналари ўз олдига оддий, одатий ва ноёб табиий мажмуилар, ўсимликлар ва ҳайвонларнинг ирсий фондларини сақлаб қолиш ва ўрганиш, табиий жараёнлар ва ҳодисалар ўзгариши устидан мониторинг ўтказиш мақсадини қўйган табиатни муҳофаза этувчи илмий-тадқиқот муассасалари ҳисобланади.

Давлат қўриқхоналари ҳудудидаги ер, сув, ер ости бойликлари, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси хўжалик фойдаланишидан тўлиқ ва бир умрга тортиб олинади ҳамда доимий фойдаланиш учун қўриқхоналарга бепул берилади. Давлат қўриқхоналари ерларини ижарага бериш тақиқланади.

Ҳудуди табиий ландшафтларнинг хос бўлакларидан иборат бўлган ва белгиланган тартибда биосфера қўриқхоналарининг халқаро шохобчасига киритилган давлат қўриқхоналари биосфера давлат қўриқхоналари мақомига эгадир.

Давлат қўриқхоналари зиммасига:

муҳофаза остига олинган бутун табиий мажмуини табиий ҳолатда асраш;

илмий тадқиқотлар ўтказиш;

рўёбга чиқарилганда қўриқхоналар ва муҳофаза этилаётган тегараларнинг табиий мажмуига салбий таъсир этиши мумкин бўлган хўжалик объектлари ва бошқа объектларнинг лойиҳалари ҳамда уларни жойлаштириш кесмаларининг давлат экологик экспертизасида қатнашиш;

табиатни муҳофаза қилиш соҳасида илмий ходимлар ва мутахассислар тайёрлашга ҳамкорлик қилиш;

экологик билимларни тарғиб этиш вазифалари юкланади.

11-модда. Давлат қўриқхоналарини ташкил этиш тартиби ва уларни бошқариш

Давлат қўриқхоналарини ташкил этиш тўғрисидаги қарорни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қабул қилади.

Давлат қўриқхоналарини бошқариш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси белгилайдиган идоралар томонидан амалга оширилади.

Ҳар бир қўриқхона қайси идоранинг тасарруфида бўлса, шу идора Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси билан келишиб туриб тасдиқлайдиган Низом асосида фаолият кўрсатади.

12-модда. Давлат қўриқхоналарининг мақоми ва маблағлари

Давлат қўриқхоналари юридик шахс бўлиб, республика бюджетидан таъминланади, мустақил балансда туради, уларнинг банк муассасаларида ўз ҳисоб рақамлари, ўз номида ва Ўзбекистон Республикаси давлат герби туширилган муҳри бўлади.

Давлат қўриқхоналарининг маблағлари, шу жумладан чет эл валютасидан иборат маблағлари:

Ўзбекистон Республикаси бюджети ажратмаларидан;

илмий, табиатни муҳофаза қилиш, реклама-ноширлик ва маърифий фаолиятдан келадиган даромадлардан;

корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва айрим шахслар фаолияти натижасида давлат қўриқхонасига етказилган зарарнинг ўрнини қоплаш тушумларидан;

маъмурий ва суд йўли билан ундириб олинадиган жарима пулларидан;

овчилик ва балиқчиликнинг мусодара этилган асбобларини, ноқонуний ўлжа қилинган маҳсулотларни сотишдан олинган пуллардан;

корхоналар, ташкилотлар, муассасалар, шунингдек фуқаролардан беғараз ёрдам тарзида келадиган тушумлардан ҳосил этилади.

Давлат қўриқхоналари ўз маблағларини аниқ мақсадга қаратган ҳолда мустақил тарзда, ушбу Қонуннинг 11-моддасида белгиланган тартибга мувофиқ тасарруф этадилар.

13-модда. Давлат қўриқхоналарининг иш тартиби

Давлат қўриқхоналарининг ҳудудида қўриқхоналар мақсадларига зид бўлган, табиий жараёнларнинг ўзича ривожланишига путур етказадиган ёки табиий мажмуи ва объектлар ҳолатига таҳдид соладиган ҳар қанақа хўжалик, рекреация ва бошқа йўсиндаги фаолият тақиқланади.

Қўриқхоналарнинг ҳудудларида ва уларнинг қўриқланма теграларида иқлимлаштириш мақсадида ўсимликлар ва жониворлар турларини ва хилларини жойлаштириш тақиқланади.

Давлат қўриқхоналарида улар тўғрисидаги тасдиқланган низомга мувофиқ ёнғинга қарши тадбирлар ўтказишга йўл қўйилади.

Қўриқхоналарнинг ёки уларга мутасаддилик қилувчи идораларнинг ходими бўлмаган фуқароларнинг қўриқхоналар ҳудудида бўлишига уларда ана шу идоралар ёки қўриқхона маъмурияти берган рухсатнома бўлган тақдирдагина йўл қўйилади.

14-модда. Давлат қўриқхоналарида илмий-тадқиқот фаолияти

Илмий тадқиқотларни йўлга қўйиш ва ўтказиш учун давлат қўриқхоналари ўз илмий ходимлар штати билан таъминланади. Илмий тадқиқотлар шунингдек чет илмий ташкилотларни ва айрим мутахассисларни жалб этиш йўли билан ҳам ўтказилиши мумкин. Давлат қўриқхоналарида олимлар кенгаши (илмий кенгаш) тузилади.

«Табиат солномаси»ни юритиш барча давлат қўриқхоналари учун мажбурийдир.

Давлат қўриқхоналарининг илмий жамғармаларини сақлаш муддати чегараланмайди.

Давлат қўриқхоналарига илмий асарларни нашр этиш ҳуқуқи берилади.

Давлат қўриқхоналарининг илмий тадқиқотларини Ўзбекистон Республикасининг Фанлар академияси мувофиқлаштириб боради.

III БЎЛИМ. ДАВЛАТ МИЛЛИЙ ТАБИАТ БОҒЛАРИ

15-модда. Давлат миллий табиат боғларининг таърифи ва вазифалари

Давлат миллий табиат боғлари табиатни муҳофаза қилиш муассасаси бўлиб, уларнинг ҳудудлари (акваторийлари) алоҳида экологик, тарихий ва эстетик қимматга эга бўлган ҳамда табиатни муҳофаза қилиш, рекреация, маърифий, илмий ва маданий мақсадларда фойдаланишга мўлжалланган табиий мажмуиларни қамраб олади.

Давлат миллий табиат боғлари ҳудуди давлат миллий боғларига эгалик қилиш ёки улардан фойдаланиш учун бериладиган ерларда, шунингдек бошқа ер эгалари ва ердан фойдаланувчиларнинг ерларида жойлашади.

Давлат миллий табиат боғларига:

рекреация, маърифий ва илмий мақсадларда фойдаланиш учун табиий мажмуилар ва тарихий-маданий меросларни асраб қолишни таъминлайдиган иш тартибига риоя этиш;

шикаст етган табиий мажмуиларни тиклаш;

тарих, маданият, меъморчилик обидаларини сақлаб қолиш;

туризм, экскурсия ва дам олиш учун шароит яратиш;

экология билимларини тарғиб қилиш;

захираларни тежайдиган экологик жиҳатдан соф технологияларни қишлоқ хўжалиги, саноат ишлаб чиқариши ва бошқа фаолиятда ишлатишга жорий этишга кўмаклашиш;

табиатни муҳофаза қилиш ва табиатдан оқилона фойдаланиш соҳасида илмий тадқиқотлар ўтказиш, илмий кадрлар ва мутахассислар тайёрлашга ҳамкорлик қилиш вазифалари юклатилади.

16-модда. Давлат миллий табиат боғларини ташкил этиш тартиби ва уларни бошқариш

Давлат миллий табиат боғларини ташкил этиш тўғрисидаги қарорни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси манфаатдор идораларнинг Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси билан келишиб туриб киритган тақдимига кўра қабул қилади.

Давлат миллий табиат боғларини бошқариш улар фаолияти табиатни муҳофаза қилиш билан боғлиқ қайси вазирлик, давлат қўмитаси ёки идора тасарруфида бўлса, шу вазирлик, давлат қўмитаси ёки идора томонидан амалга оширилади.

Ҳар бир миллий боғ қайси идора тасарруфида бўлса, шу идора тасдиқлаб берадиган Низом асосида фаолият кўрсатади.

17-модда. Давлат миллий табиат боғларининг мақоми ва маблағлари

Давлат миллий табиат боғлари юридик шахс бўлиб, давлат бюджетидан таъминланади, мустақил балансда туради, уларнинг банк муассасаларида ўз ҳисоб рақамлари, ўз номида ва Ўзбекистон Республикаси герби туширилган муҳри бўлади.

Давлат миллий табиат боғларининг маблағлари, шу жумладан чет эл валютасидаги маблағлари:

Ўзбекистон Республикаси бюджети ажратмаларидан;

рекреация, туризм-экскурсия, реклама-ноширлик, ва ушбу Қонун ҳамда Миллий боғлар тўғрисидаги низомда рухсат этилган бошқа фаолиятдан келадиган даромадлардан;

давлат, кооператив ва бошқа жамоат корхоналари, муассасалари, ташкилотларидан, қўшма корхоналар, ажнабий ва халқаро ташкилотлар ҳамда хусусий шахслардан келадиган пул маблағлари ва моддий бойликлардан;

давлат миллий табиат боғини муҳофаза этиш қоидасини бузувчилардан белгиланган тартибда ундириб олинадиган жарима пулларидан иборат тушумлардан;

корхона, муассаса, ташкилот ва фуқароларнинг фаолияти натижасида давлат миллий табиат боғига етказилган зарар ўрнини қоплаш ҳисобидан келадиган тушумлардан ҳосил этилади.

Давлат миллий табиат боғлари ўз маблағларини аниқ мақсадга қаратган ҳолда мустақил тарзда, ушбу Қонуннинг 16-моддасида белгиланган тартибга мувофиқ тасарруф этадилар.

18-модда. Давлат миллий табиат боғларининг иш тартиби

Давлат миллий табиат боғларининг ҳудудларида табиий мажмуи ва объектлар ҳолатини, уларнинг рекреация, маданий ва эстетик қимматини инобатга олган ҳолда муҳофаза этиш ва улардан фойдаланишнинг табақалаштирилган тартиби белгилаб қўйилади.

Давлат миллий табиат боғларининг тегрaсида давлат қўриқхоналари ҳудудлари учун назарда тутилган тартибдаги қўриқ тегралари, рекреация, хўжалик ва ўзга йўсиндаги фойдаланиш тегралари, тарихий-маданий объектларнинг муҳофаза тегралари ажратиладики, уларда давлат миллий табиат боғлари вазифаларига зид бўлмаган фаолият билан шуғулланилади.

Давлат миллий табиат боғларининг ҳудудида:

дарахт кесишга (санитария мақсадидаги ва парваришлар йўсинидаги кесиш бундан мустасно);

экологик жиҳатдан хавф-хатар туғдирувчи саноат корхоналарининг фаолият олиб боришига;

гидрологик ва гидрогеологик тартибни ўзгартириб юборувчи ҳаракатларга;

тупроқ эрозиясини, шунингдек ўсимлик ва ҳайвонот дунёсининг таназзулини келтириб чиқарувчи ҳаракатларга;

давлат миллий табиат боғларининг фаолияти билан боғлиқ бўлмаган йўл ва муҳандислик-коммуникация ишлари олиб боришга;

кимё ва радиоактив моддаларнинг чиқиндиларини кўмишга;

иқлимлаштириш мақсадида тирик организмларни кўчириб келтиришга йўл қўйилмайди.

Давлат миллий табиат боғларида улар ҳудудининг табиий, илмий, эстетик ва маданий қиммати пасайишига олиб келувчи бошқа фаолият турлари тақиқланиши ёки чекланиши мумкин.

Боғнинг расамади билан фаолият кўрсатиши учун йўллар, бошқа коммуникация ва иншоотлар қуриш зарур бўлиб қолган ҳолларда шикаст топган ерларни маданийлаштириш, табиатни муҳофаза қилиш тадбирлари мажмуини ўтказиш мажбурийлиги назарда тутилади.

IV БЎЛИМ. ДАВЛАТ БУЮРТМА ҚЎРИҚХОНАЛАРИ ВА ДАВЛАТ ТАБИАТ ЁДГОРЛИКЛАРИ

19-модда. Давлат буюртма қўриқхонаси тушунчаси ва бундай қўриқхонани ташкил этиш

Давлат буюртма қўриқхоналари табиий мажмуиларни ёки уларнинг айрим бўлакларини асраш, кўпайтириш ва тиклаш мақсадида буюртма қўриқхона олдига қўйилган вазифаларни бажариш учун зарур муддатга ажратиб бериладиган ҳудудлар (акваторийлар)дир.

Давлат буюртма қўриқхоналари республика ва маҳаллий аҳамиятга молик бўлиши мумкин.

Буюртма қўриқхоналар вазифасига кўра:

алоҳида қимматга эга бўлган табиий ландшафтлар ва мажмуиларни асраш ва тиклаш учун мўлжалланган ландшафт (яхлит) буюртма қўриқхоналарга;

қимматли, нодир ва йўқолиб бораётган ўсимликлар ва жониворлар турларини асраб қолиш ва тиклаш учун мўлжалланган биологик (ботаник, зоологик) буюртма қўриқхоналарга;

айрим қазилма бойликлар ва уларнинг мажмуини асраб қолиш учун мўлжалланган палентологик буюртма қўриқхоналарга;

жонсиз табиатнинг қимматли объектлари ва мажмуиларини асраб қолиши учун мўлжалланган гидрологик (ботқоқ, кўл, дарё) буюртма қўриқхоналарга;

табиат яратган нодир ва ноёб рельеф шаклларини асраб қолиш учун мўлжалланган геоморфологик буюртма қўриқхоналарига;

нодир геологик ва минералогик ҳосилалар ва тузилмаларни асраб қолиш учун мўлжалланган геологик ва минералогик буюртма қўриқхоналарга бўлинади.

Ноёб минерал ва ўзга хил геологик тузилмаларга эга бўлган ҳамда фундаментал илмий аҳамиятга молик геологик буюртма қўриқхоналарга давлат қўриқхонаси мақоми берилиши мумкин.

Буюртма қўриқхоналар фаолият муддатлари кўрсатилмай (муддатсиз), 5 йилдан ортиқ муддатга (узоқ муддатли) ёки 5 йилдан кам муддатга (қисқа муддатли) қилиб ташкил этилади.

Республика аҳамиятига молик давлат буюртма қўриқхоналарини Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ташкил этади.

Маҳаллий аҳамиятга молик давлат буюртма қўриқхоналари табиатни муҳофаза этиш идораларининг тақдимига кўра вилоят ҳокимларининг қарори билан ташкил этилади.

20-модда. Давлат буюртма қўриқхоналарининг иш тартиби

Давлат буюртма қўриқхоналари деб эълон қилинган ҳудудлар уларни хўжалик мақсадларида истифода этаётган ер эгалари ва ердан фойдаланувчилардан тортиб олинмайди.

Ерида давлат буюртма қўриқхоналари ташкил этилган корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар давлат буюртма қўриқхонаси белгилайдиган тартибга риоя этишлари шарт.

Давлат буюртма қўриқхоналарининг ҳудудларида буюртма қўриқхона олдига қўйилган вазифаларга зид бўлган фаолиятнинг ҳар қанақа тури тўхтатилади ёки чеклаб қўйилади.

Ҳар бир давлат буюртма қўриқхонасининг аниқ вазифалари ва иш тартибининг хусусиятлари Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитасининг идоралари, ер эгалари ва ердан фойдаланувчилар билан келишиб туриб ишлаб чиқиладиган ҳамда давлат буюртма қўриқхонаси ташкил этиш тўғрисида қарор чиқарган идора тасдиқлайдиган низомда белгилаб қўйилади.

21-модда. Давлат табиат ёдгорликлари

Экологик, илмий, эстетик, маданий жиҳатдан ноёб, ўрнини тўлдириб бўлмас, қимматли, келиб чиқиши табиий бўлган объектлар давлат табиат ёдгорликлари деб эълон қилинади.

Табиат объектларини давлат ҳокимиятининг маҳаллий идоралари табиатни муҳофаза этиш бўйича давлат идоралари тақдимига биноан давлат табиат ёдгорликлари деб эълон қиладилар.

Ер эгалари ва ердан фойдаланувчилардан улар эгаллаб турган ер участкаларини тортиб олмай туриб ҳам объект давлат табиат ёдгорлиги деб эълон қилинишига йўл қўйилади.

Давлат табиат ёдгорликлари жойлашган ҳудудда уларни асраб қолишга таҳдид этувчи ҳар қандай фаолият тақиқланади.

Давоми 4-бетда

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

АЛОҲИДА МУҲОФАЗА ЭТИЛАДИГАН ТАБИИЙ ҲУДУДЛАР ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 3-бетда).

Табиат ёдгорликларини муҳофаза этиш тартибини таъминлашга оид мажбуриятлар бу ёдгорликлар қайси корхона, муассаса ва ташкилот ҳудудида бўлса, шу корхона, муассаса ва ташкилот зиммасига юкланади.

Табиий объектни давлат табиат ёдгорлиги деб эълон қилиш тўғрисида қарор чиқарган идора объектни муҳофаза остига ўтказиш ва муҳофаза этиш мажбуриятини расмийлаштириш ишларини амалга оширади.

Аҳоли диний мақсадларда фойдаланиб турган давлат табиат ёдгорликлари уларни муҳофаза этиш ва ободонлаштириш ишлари ўтказиш мақсадида давлат табиат ёдгорлигини асраб қолиш шарти билан диний ташкилотларга ёки алоҳида шахсларга фойдаланиш учун ёхуд ижарага берилиши мумкин.

V БЎЛИМ. АЛОҲИДА МУҲОФАЗА ЭТИЛАДИГАН ЎЗГА ТАБИИЙ ҲУДУДЛАР

22-модда. Сувни муҳофаза қилиш минтақалари (тегралари) ва уларни ташкил этиш

Дарёларнинг, кўлларнинг, сув омборларининг, каналларнинг, коллекторларнинг ҳамда бошқа сув объектларининг ўзанларига туташ ҳудуд сувни муҳофаза қилиш теграси деб эътироф этилади ва бу ҳудуд учун ифлосланиш, булғаниш, саёзланишнинг ҳамда сув объектлари тупроқ нураши маҳсуллари бўлмиш лойқа билан тўлиб қолишининг олдини олиш мақсадида, шунингдек энг маъқул сув мароми сақлаб турилиши учун махсус тартиб-қоида белгилаб қўйилади.

Сувни муҳофаза қилиш минтақалари (тегралари)нинг иш тартиби ер усти ва ер ости сувлари ҳосил бўладиган тегралар (дарё уватлари, оқизиндиларнинг адирлари, тоғ ёнбағирлари ва этаклари)га ҳам тааллуқлидир.

Сувни муҳофаза қилиш минтақалари (тегралари) Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқлайдиган тартибга мувофиқ табиатни муҳофаза қилиш ва сув хўжалиги идораларининг тақдимига биноан белгиланади.

Давлатлараро дарёларда сувни муҳофаза қилиш тегралари манфаатдор давлатлар ўртасида тузилган шартномаларга биноан белгиланади. Аҳоли пунктлари ҳудудида хўжаликлараро ер тузиш ва ер текислаш чоғида сувни муҳофаза қилиш минтақалари (тегралари) барпо этишга доир масалалар табиатни муҳофаза қилиш ва сув хўжалиги идоралари билан келишиб олиниши лозим.

23-модда. Сувни муҳофаза қилиш минтақалари (тегралари)нинг иш тартиби

Сувни муҳофаза қилиш теграси доирасида сув объектларини ёқалаб хўжалик фаолияти юритиш қатъий чекланган ҳудуддан иборат қирғоқ бўйи минтақалари ажратилади.

Сувни муҳофаза қилиш теграси доирасида аҳоли пунктларидаги аҳолининг ичиши ва рўзғорда фойдаланиши учун сув тўплаш мақсадида сув объектларини ёқалаб санитария муҳофазаси минтақаси, белгиланиб, унда ҳар қандай хўжалик фаолияти юритиш ман этилади.

Сувни муҳофаза қилиш минтақалари (тегралари) доирасида чекланган хўжалик фаолияти юритишга йўл қўйилади. Сувни муҳофаза қилиш тегрлсида;

бута-дарахтларни кесиш (санитария мақсадидаги ва парвариш йўсинидаги кесиш бундан мустасно);

заҳарли кимёвий моддалар қўлланиши, заҳарли кимёвий моддалар ва минерал ўғитлар омборлари қуриш ҳамда бундай модда ва ўғитларни сақлаш;

канализация-тозалаш иншоотлари ва оқова сувлар тўпланадиган турли хил иншоотлар қуриш;

чорвачилик комплексларини, ахлат, ишлаб чиқариш чиқиндилари ташланадиган, кўмиладиган жойларни жойлаштириш, шунингдек суғоришда «шарбат» (суюқ гўнг) ишлатиш;

автомобиль транспортини қўйиб туриш, уларга ёнилғи қуйиш, уларни ювиш ва таъмир қилиш жойларини ташкил этиш;

нефть маҳсулотлари сақланадиган омборхоналарни жойлаштириш;

зиғир, каноп ва тери ювиладиган жойлар ташкил этиш ман қилинади.

Дарё ўзанларини ўзгартириш, фойдали қазилмалар кавлаб олиш ва сув заҳиралари ҳолатига таъсир қиладиган бошқа ишлар бажариш фақат сув хўжалиги, сувни муҳофаза қилиш ва геология идораларининг рухсати билангина йўл қўйилади.

Сувни муҳофаза қилиш тегралардан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилиш тартиби ҳамда шартларини Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси белгилайди.

24-модда. Курорт табиий ҳудудлар ва уларни ташкил этиш

Даволаш ва соғломлаштириш хусусиятларига, минерал манбаларга, даволовчи балчиқ қатламларига, қулай иқлим шароитларига ва бошқа шарт-шароитларга эга бўлган табиий ҳудудлар курорт табиий ҳудудлар деб эътироф этилади.

Курортлар маҳаллий ва республика аҳамиятига молик бўлиши мумкин.

Республика аҳамиятига молик курортларни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси кенгаши билан Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг қўшма тақдимномасига биноан ташкил этади.

Маҳаллий аҳамиятга молик курортлар давлат ҳокимияти маҳаллий идораларининг Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси кенгаши билан Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг қўшма тақдимномасига биноан қабул қилган қарорлари билан ташкил этилади.

25-модда. Курорт табиий ҳудудларнинг иш тартиби

Курорт табиий ҳудуд уч тегрaга бўлинади. Даволаш хусусиятига эга манбалар, даволовчи балчиқ қатламлари бор ҳудуд биринчи теграга киради. Бундай тегрaда ҳар қандай хўжалик фаолияти билан шуғулланиш ман этилади, даволаш хусусиятига эга манбалар ва балчиқ билан даволаш шифохоналари теварак-атрофини ободонлаштириш учун зарур иншоотлар қуриш бундан мустасно.

Санаторийлар, пансионатлар, дам олиш уйларининг дам олувчилар хордиқ чиқарадиган манзиллари, улар даволаниши ва яшаши учун қурилган бинолар жойлашган ҳудуд иккинчи теграга киради. Бу тегрaда хўжалик фаолияти юритиш ман этилади, даволаш ва дам олишни ташкил этиш учун зарур бўлган фаолият бундан мустасно, шунингдек бу ҳудудда вақтинча истиқомат қиладиган тиббиёт ходимлари ва хизмат кўрсатувчи ходимлардан ташқари бошқа аҳолининг яшаши ман этилади.

Санаторийлар, пансионатлар ва дам олиш уйларига туташ ҳудуд учинчи теграга киради. Бу тегрaда даволаш манбаларига зиён етказмайдиган ҳамда атроф муҳитга зарарли жисмоний таъсир этиш ва ифлослантириш йўли билан дам олиш ҳамда даволаниш учун яратилган шароитларни ёмонлаштирмайдиган чекланган хўжалик фаолияти юритишга рухсат берилади. Бундай курорт табиий ҳудудлар доирасида:

фойдали қазилмаларни кавлаб чиқариш;

дарахт кесиш (санитария мақсадидаги ва парваришлаш йўсинидаги кесиш бундан мустасно);

заҳарли кимёвий моддалар ва минерал ўғитлар омборлари қуриш;

заҳарли кимёвий моддалар қўллаш;

ахлат тўкиладиган, кимёвий ва радиоактив моддаларнинг чиқитлари кўмиладиган жойларни жойлаштириш, кимё, целлюлоза-қоғоз, металлургия саноати корхоналарининг иш олиб бориши;

жойнинг гидрология маромини ўзгартирувчи ишлар бажариш қатъиян ман этилади.

26-модда. Рекреация тегралари

Туризм ва аҳолининг оммавий дам олишини ташкил этиш учун қулай жуғрофий ва иқлим шароитларига эга ҳудудлар рекреация тегралари деб эътироф этилади.

Рекреация тегралари давлат ҳокимияти маҳаллий идораларининг Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг тақдимномасига биноан қабул қилган қарори билан ташкил этилади.

Рекреация теграларида оммавий дам олиш ва туризм манфаатларига зид келмайдиган чекланган хўжалик фаолияти юритишга рухсат берилади.

Рекреация теграларида кимё, металлургия, микробиология корхоналари ва ташкилотларининг фаолият кўрсатиши, пестицидларни қўлланиши, ҳаром ўлган чорва моллар кўмиладиган, кимёвий ва радиоактив моддалар, рўзғор ва ишлаб чиқариш чиқиндилари ташланадиган ва кўмиладиган жойларни жойлаштириш, дарахт кесиш (санитария мақсадидаги ва парваришлаш йўсинидаги кесиш бундан мустасно), жойнинг гидрологик маромини бузадиган ишлар бажариш ман этилади.

27-модда. Ботаника боғлари

Ботаника боғлари ботаника термалари тузиш, тўлдириш ва асраш, илмий, ўқув ва таълим ишлари олиб бориш йўли билан маҳаллий миқёсдаги ва жаҳон миқёсидаги ўсимликлар мажмуиларининг нодир ва муайян туркумга хос турларини махсус яратилган шароитда асраш, ўрганиш, иқлимлаштириш, кўпайтириш ҳамда улардан самарали, оқилона фойдаланиш мақсадида ташкил этилади.

Умумдавлат аҳамиятига молик ботаника боғлари табиатни муҳофаза қилиш борасида илмий-тадқиқот муассасалари ҳисобланади.

Маҳаллий аҳамиятга молик ботаника боғларига белгиланган тартибда илмий-тадқиқот муассасаси мақоми берилиши мумкин.

Ерлар ва сув кенгликларининг участкалари барча табиий заҳиралари билан биргаликда Ўзбекистон Республикаси қонунларида белгилаб қўйиладиган тартибда хўжалик мақсадларида фойдаланишдан тортиб олиниб, ботаника боғларига берилади.

Ботаника боғларининг ҳудудида уларнинг зиммасига юклатилган вазифаларни бажаришга алоқаси бўлмаган ҳамда ўсимликлар мажмуи термаларини асрашга таҳдид қилувчи фаолият билан шуғулланиш ман этилади.

28-модда. Дендрология боғлари

Дендрология боғлари илмий, маданий рекреация ва бошқа йўсинда ғоят самарали фойдаланиш учун дарахтлар ва буталарнинг ҳар хил турларини ҳамда улардан таркиб топган дарахтзорлар-бутазорларни махсус яратилган шароитда асраш ва ўрганиш мақсадида ташкил этилади.

Умумдавлат аҳамиятига молик дендрология боғлари табиатни муҳофаза этиш борасида илмий-тадқиқот муассасалари ҳисобланади.

Маҳаллий аҳамиятга молик дендрология боғларига белгиланган тартибда илмий-тадқиқот муассасаси мақоми берилиши мумкин.

Ер майдонлари барча табиий захиралари билан биргаликда Ўзбекистон Республикаси қонунларида белгилаб қўйиладиган тартибда хўжалик мақсадларида фойдаланишдан тортиб олиниб, дендрология боғларига берилади.

Дендрология боғларининг ҳудудида уларнинг зиммасига юклатилган вазифаларни бажаришга алоқаси бўлмаган ҳамда дендрология термаларини асрашга таҳдид қилувчи фаолият билан шуғулланиш ман этилади.

Дендрология боғларининг ҳудудида ботаника боғлари учун белгиланган талабларга мувофиқ тегралаш ишлари ўтказилиши мумкин.

29-модда. Қўриқланма (оралиқ) тегралар

Қўриқланма (оралиқ) тегралар давлат қўриқхоналарига, давлат миллий табиат боғларига, давлат буюртма қўриқхоналарига, давлат табиат ёдгорликларига ва алоҳида муҳофаза этиладиган ўзга табиий ҳудудларга бўладиган салбий таъсирнинг олдини олиш мақсадида чекланган хўжалик фаолияти юритилувчи ҳудудни қамраб олади.

Қўриқланма (оралиқ) тегрaда хўжалик фаолияти ва табиатдан фойдаланишнинг алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларга салбий таъсир келтириб чиқарувчи турлари билан шуғулланиш ман этилади.

Қўриқланма (оралиқ) теграларнинг катта-кичиклиги ва уларнинг иш тартиби алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни ташкил этиш билан бир вақтда белгилаб қўйилади.

30-модда. Ўрмонларнинг тақиқланган минтақалари

Бағоят қимматли ва нодир ўсимликлар турларининг ирсий фондини муҳофаза этиш ва сақлаб қолиш, шунингдек ўрмон фонди майдонларида давлат қўриқхоналари, давлат миллий табиат боғлари ва алоҳида муҳофаза этиладиган ўзга табиий ҳудудларнинг иш тартибини таъминлаш мақсадида ўрмонларнинг тақиқланган минтақалари белгилаб қўйилади.

Ўрмонларнинг тақиқланган минтақаларини давлат ҳокимияти ва бошқарувининг маҳаллий идоралари табиатни муҳофаза қилиш ва ўрмон хўжалиги идоралари тақдимига биноан белгилайдилар.

31-модда. Ҳайвонот боғлари

Ҳайвонот боғлари экологик таълим-тарбия ишларини йўлга қўйиш, ҳайвонларнинг нодир экзотик ва маҳаллий турлари экспозицияларини яратиш, уларнинг ирсий фондини сақлаб қолиш, ёввойи ҳайвонларни ўрганиш ҳамда уларни тутқунликда кўпайтиришнинг илмий асосларини ишлаб чиқиш мақсадида барпо этилади.

Умумдавлат аҳамиятига молик ҳайвонот боғлари маданий-маърифий йўналишдаги табиатни муҳофаза қилиш муассасалари ҳисобланади.

Ер майдонлари барча табиий заҳиралари билан биргаликда Ўзбекистон Республикаси қонунларида белгилаб қўйиладиган тартибда хўжалик мақсадларида фойдаланишдан тортиб олиниб, ҳайвонот боғларига берилади.

Ҳайвонот боғларининг ҳудудида уларнинг зиммасига юклатилган вазифаларни бажаришга алоқаси бўлмаган ҳамда бу боғлардаги ҳайвонларнинг ҳаёти учун қулай шароитни сақлаб қолишга таҳдид қилувчи фаолият билан шуғулланиш ман этилади.

Ҳайвонот боғларининг ҳудудида улар олдига қўйилган вазифаларни бажаришни таъминлаш мақсадида:

ҳайвонларни бир жойда асраш ва улардан маданий ҳамда билимни ошириш мақсадларида фойдаланиш учун экспозиция теграси;

сарҳадида илмий-тадқиқот ишлари олиб бориладиган илмий тегралар (бундай теграга киришга рухсат ҳайвонот боғининг маъмурияти белгилаб қўядиган тартибда берилади);

ҳайвонот боғи томошабинларининг дам олиши ва уларга хизмат кўрсатишни йўлга қўйиш учун рекреация теграси;

ёрдамчи хўжалик объектларини жойлаштириш учун хўжалик теграси ажратиб берилади.

Ҳайвонот боғлари жониворларнинг кўчма экспозицияларини ташкил этишлари, жониворларни озуқа билан таъмин этиш мақсадида барпо этиладиган ёрдамчи хўжаликларга эга бўлишлари мумкин.

32-модда. Балиқ хўжалиги тегралари

Нодир, йўқолиб бораётган балиқ турлари ва бошқа сув жонзотларини муҳофаза этиш ва кўпайтириш мақсадида, шунингдек балиқ хўжалиги эҳтиёжлари учун фойдаланиладиган сув объектлари ёки уларнинг бир қисми балиқ хўжалиги тегралари деб эълон қилиниши мумкин.

Сув объектларининг балиқ хўжалиги теграларидаги иш тартиби табиатни муҳофаза қилиш ва сув хўжалиги идоралари тақдимига кўра Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан белгиланади.

Балиқ хўжалиги теграларида балиқлар ва бошқа сув жонзотларини муҳофаза қилиш ҳамда уларни кўпайтириш билан боғлиқ шароитларга зарар етказувчи ҳар қандай хўжалик фаолияти билан шуғулланиш ман этилади.

VI БЎЛИМ. АЛОҲИДА МУҲОФАЗА ЭТИЛАДИГАН ТАБИИЙ ҲУДУДЛАР МУҲОФАЗАСИНИ ЙЎЛГА ҚЎЙИШ

33-модда. Давлат қўриқхоналари ва давлат миллий табиат боғларини муҳофаза қилиш

Давлат қўриқхоналари ва давлат миллий табиат боғларини муҳофаза қилишни махсус табиат ҳудудларини муҳофаза қилиш инспекцияси амалга оширади ва бу иш давлат қўриқхонаси тўғрисидаги ёки давлат миллий табиат боғи ҳақидаги низом билан тартибга солинади.

Муҳофаза қилиш ходимлари давлат қўриқхоналари ва давлат миллий табиат боғлари штатида турадилар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат инспекторларига хос барча ҳуқуқлар ва имтиёзлардач фойдаланадилар.

34-модда. Давлат буюртма қўриқхоналари ва давлат табиат ёдгорликларини муҳофаза қилиш

Давлат буюртма қўриқхоналари ва давлат табиат ёдгорликларини муҳофаза қилишни давлат буюртма қўриқхоналари ва давлат табиат ёдгорликлари қайси корхона, муассаса ва ташкилотнинг ер майдонида жойлашган бўлса, ана шу корхона, муассаса ва ташкилот амалга оширади.

Башарти давлат буюртма қўриқхонаси ёки давлат табиат ёдгорлиги тасарруф этиш ёхуд фойдаланиш учун берилмаган ер майдонида жойлашган бўлса, у ҳолда бундай қўриқхона ёки табиат ёдгорлигини муҳофаза қилишни у қайси идоранинг қарамоғида бўлса, ана шу идора таъминлайди.

Корхона, муассаса ва ташкилотлар давлат буюртма қўриқхоналари ҳамда давлат табиат ёдгорликлари муҳофаза қилинишини таъминлайдиган ҳолларда давлат буюртма қўриқхонаси ва давлат табиат ёдгорлиги эгаллаб турган ер майдони ҳамда муҳофаза қилинишини таъминлаш учун зарур унга туташ ҳудуд ер эгаларидан ва ердан фойдаланувчилардан олиб қўйилиши мумкин.

Агар давлат табиат ёдгорлиги муайян ердан фойдаланувчи, ер эгаси ёки сувдан фойдаланувчига бириктиб қўйилмаган ер майдонида ёки сув объектида жойлашган бўлса, уларнинг муҳофаза қилиниши давлат ҳокимияти ва бошқаруви маҳаллий идоралари томонидан таъминланади.

35-модда. Алоҳида муҳофаза этиладиган ўзга табиий ҳудудларни муҳофаза қилиш

Сувни муҳофаза қилиш минтақаларини (теграларини) муҳофаза қилиш табиатни муҳофаза қилиш ва сув хўжалиги идоралари томонидан таъминланади. Сувни муҳофаза қилиш минтақалари (тегралари) таркибига кирувчи ерлар чекланган хўжалик фаолияти юритиш учун корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва фуқароларга улар эгалигига, фойдаланишига бириктиб қўйилаётган ёки ижарага берилаётган ҳолларда сувни муҳофаза қилиш минтақаларини (теграларини) муҳофаза қилиш вазифаси мазкур корхоналар, ташкилотлар, муассасалар ва фуқаролар зиммасига юкланади.

Сув объектларининг санитария муҳофаза тегралари ички ишлар идоралари томонидан муҳофаза этилади.

Курорт табиий ҳудудларни ва рекреация теграларини муҳофаза қилиш давлат ҳокимияти ва бошқаруви маҳаллий идоралари томонидан, табиатни муҳофаза қилиш идоралари томонидан таъминланади.

Ботаника боғларини, дендрология боғларини ва ҳайвонот боғларини муҳофаза қилишни уларнинг маъмуриятлари таъминлайдилар.

Қўриқланма (оралиқ) теграларни муҳофаза қилишни ҳудудида қўриқланма (оралиқ) тегралар жойлашган ер эгалари ва ердан фойдаланувчилар таъминлайдилар. Қўриқланма (оралиқ) теграларнинг ҳудуди корхоналарга, муассасаларга, ташкилотларга берилмаган ҳолларда бу теграларни муҳофаза қилиш табиатни муҳофаза қилиш идоралари томонидан таъминланади.

Ўрмонларнинг тақиқланган минтақаларини муҳофаза қилишни ўрмонни муҳофаза қилиш идоралари таъминлайдилар.

Балиқ хўжалиги теграларини муҳофаза қилишни мазкур сув объектида балиқчилик билан шуғулланувчи корхоналар ҳамда табиатни муҳофаза қилиш идоралари таъминлайдилар.

VII БЎЛИМ. АЛОҲИДА МУҲОФАЗА ЭТИЛАДИГАН ТАБИИЙ ҲУДУДЛАРГА ДОИР МУНОСАБАТЛАР БИЛАН БОҒЛИҚ НИЗОЛАРНИ ҲАЛ ЭТИШ

36-модда. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларга доир муносабатлар билан боғлиқ низоларни ҳал этиш

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг иш тартибини таъмин этиш масалаларига доир корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, фуқаролар, давлат идоралари ўртасидаги низолар суд ёки хўжалик суди томонидан қараб чиқилади.

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлардаги табиий заҳиралардан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилиш масалаларига доир низолар ер, сув, ўрмон тўғрисидаги қонунларда, ер ости бойликлари тўғрисидаги, атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш тўғрисидаги, ҳайвонот ва ўсимлик дунёсини муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонунларда белгиланган тартибда ҳал этилади.

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларга доир муносабатлар билан боғлиқ мулкий низолар қонунларда белгиланган тартибда суд ёки хўжалик суди томонидан ҳал этилади.

VIII БЎЛИМ. АЛОҲИДА МУҲОФАЗА ЭТИЛАДИГАН ТАБИИЙ ҲУДУДЛАРНИНГ ИШ ТАРТИБИНИ БУЗГАНЛИК УЧУН ЖАВОБГАРЛИК

37-модда. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг иш тартибини бузганлик учун жавобгарлик

Қуйидаги ҳолларда:

табиат-қўриқхона фонди ҳудудлари ва объектларидан ўз ўрнида фойдаланмасликда, алоҳида муҳофаза этиладиган ҳудудларни барпо этиш ва улар ишини йўлга қўйиш лойиҳаларининг талабларини бузганликда;

алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар, уларнинг муҳофаза этиладиган тегралари доирасида ман этилган хўжалик фаолияти билан шуғулланганликда;

алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг объектлари ва муҳофаза этиладиган тегараларида олдиндан экологик экспертиза ўтказмай туриб ёки бундай экспертиза хулосаларини бузган ҳолда хўжалик фаолиятини йўлга қўйганликда;

алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларда фалокатларнинг экологик оқибатлари ва бошқа зарарли таъсирларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этиш чораларини кўрмаганликда;

алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар барпо этиш тўғрисидаги илтимосномаларни қараб чиқиш муддатлари ва тартибини бузганликда;

алоҳида муҳофаза этиладиган ҳудудлардан фойдаланиш талабларини бузганликда;

алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлардан фойдаланишда кимёвий, физик, биологик ва ўзга хил таъсирлар йўл қўйиладиган меъёрдан ошиб кетганликда, бундай ҳудудларни истифода этиш учун берилган рухсатномаларнинг талабларини бузганликда;

алоҳида муҳофаза этиладиган табиий объектларнинг табиий мажмуилари ҳамда уларнинг таркибига киритишни мўлжаллаб асраб қўйилган жойларни бузганликда, уларга шикаст етказганликда ёки уларни йўқ қилганликда;

алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг чегарасини ўзбошимчалик билан ўзгартирганликда, бундай ҳудудларни ўз билгича бошқа эҳтиёжлар учун ажратиб берганликда айбдор бўлган шахслар маъмурий, жиноий ва ўзга хил жавобгарликка тортиладилар.

Ўзбекистон Республикаси қонунларида алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар тўғрисидаги қонунларни ўзгача тарзда бузганлик учун ҳам жавобгарлик белгиланиши мумкин.

Корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, ўзга юридик ва жисмоний шахслар алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг иш тартибини бузиш орқали етказган зарарларнинг ўрнини қонунларда белгиланган ҳажмда ва тартибда қоплашга мажбурдирлар.

38-модда. Корхоналар, ташкилотлар, цехлар, қурилмаларнинг фаолиятини тўхтатиб туриш, чеклаб қўйиш, ўзгартириш ва тугатиш

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг ҳолатига зарарли таъсир ўтказаётган корхоналар, ташкилотлар, цехлар, қурилмаларнинг фаолияти зарарли таъсир кўрсатаётган манбалар, шу жумладан алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар ҳамда уларнинг муҳофаза қўриқланма тегралари ташқарисидаги манбалар бартараф этилгунга қадар тўхтатиб турилади ёки чеклаб қўйилади.

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларга етказилаётган зарарни бартараф этишнинг имкони бўлмаса, корхона, ташкилот, цех ва қурилмаларнинг фаолияти тўхтатилади ҳамда уларнинг фаолият йўналиши ўзгартирилганидан ва алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларга зарарли таъсири албатта бартараф қилинганидан кейингина фаолиятлари амалдаги қонунларга мувофиқ қайта тикланиши мумкин.

IX. АЛОҲИДА МУҲОФАЗА ЭТИЛАДИГАН ТАБИИЙ ҲУДУДЛАРНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ВА УЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШГА ДОИР ХАЛҚАРО ШАРТНОМАЛАР ВА БИТИМЛАР

39-модда. Халқаро шартномалар ва битимлар

Башарти Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни муҳофаза қилиш ҳамда улардан фойдаланиш бобида ўзга қоидалар белгиланган бўлса, у ҳолда халқаро шартнома қоидалари амал қилади.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти **И. КАРИМОВ.**

Тошкент шаҳри, 1993 йил 7 май.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

«АЛОҲИДА МУҲОФАЗА ЭТИЛАДИГАН ТАБИИЙ ҲУДУДЛАР ТЎҒРИСИДА»ГИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚОНУНИНИ АМАЛГА КИРИТИШ ТАРТИБИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. «Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни эълон қилинган кундан эътиборан амалга киритилсин.

2. Белгилаб қўйилсинки, Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунлари «Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқлаштирилгунга қадар қонун ҳужжатларининг ушбу Қонунга зид бўлмаган қисмлари қўлланилаверилади.

3. Ўзбекистон Респбликаси Вазирлар Маҳкамаси уч ойлик муддат ичида:

Ўзбекистон Республикасининг қонунларини «Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқлаштиришга оид таклифларни Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашига киритсин;

Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг қарорларини «Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқлаштирсин;

Ўзбекистон Республикасининг вазирликлари, давлат қўмиталари, идоралари, корпорациялари, концернлари ушбу Қонунга зид келадиган ўз меъёрий ҳужжатларини қайта кўриб чиқишлари ҳамда бекор қилишларини таъминласин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси **Ш. ЙЎЛДОШЕВ.**

Тошкент шаҳри, 1993 йил 7 май.

Навбатчи муҳаррир Т. Долиев, навбатчи М. Холматова.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

● ТЕЛЕФОНЛАР: маълумот учун 33-07-48; эълонлар бўлими 32-09-25. Индекс: 64608.

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.

Бош муҳаррир: Анвар ЖЎРАБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Абдунаби БОЙҚЎЗИЕВ, Эсирғап БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Эркин ВОҲИДОВ, Миракмал МИРАЛИМОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ, Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Людмила ПОРФИРЬЕВА, Қулахмад РИЗАЕВ, Александр ТЮРИКОВ (масъул котиб, «Народное слово»), Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Муҳаммаджон ҚОРАБОЕВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ.

● МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 19-уй.

● Таҳририятга ҳажми 7 қоғоздан ошган материаллар қабул қилинмайди. Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Рўйхатдан ўтиш тартиб № 0001 Буюртма Г—290. 102396 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди 23.00.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 2 2 3 4 5 6